

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Акція

Є у реконструкції початок...

СТОР. 8

Еклектика

Інший Донецьк: у заводському цеху провели Різдвяний ярмарок

СТОР. 11

Культура

Акакій Акакійович вийшов познайомитися — містична розповідь лялькаря

СТОР. 14

№ 4 (5754) СУБОТА, 11 СІЧНЯ 2014 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Головне питання наступного тижня — проект бюджету на 2014 рік

Наступного тижня Верховна Рада планує розглянути та ухвалити в цілому проект держбюджету на 2014 рік. Нагадаємо, що відповідно до постанови від 19 грудня 2013 року про особливості розгляду та прийняття державного бюджету на 2014 рік, пропозиції народних депутатів приймалися до 8 січня 2014 року, а підготовка документа у Бюджетному комітеті до розгляду Верховною Радою триватиме до 10-ї години 16 січня 2014 року. Відповідно розгляд проекту закону про держбюджет із пропозиціями профільного комітету та прийняття його в цілому заплановано на 16 січня 2014 року. Отож ми поцікавилися у представників парламентських фракцій змістом їхніх пропозицій до проекту бюджету та чи голосуватимуть їхні політичні сили за державний кошторис на 2014 рік.

СТОР. 2

Трансформація медицини триває. Пріоритет профілактиці

Учора вітчизняне МОЗ підбило підсумки медичної реформи за минулий рік. Рапортували про оптимізацію мережі закладів охорони здоров'я та наближення первинної медичної допомоги до населення. Мовляв, в Україні вже діє 5695 амбулаторій загальної практики. Втім, якість надання медичної допомоги та професійний рівень сімейних лікарів викликають чимало нарікань серед пацієнтів. Цього року, за словами начальника управління реформ медичної допомоги МОЗ України Костянтина Надутого, цим питанням приділятиметься особлива увага. А ще акцент реформи ставиться на профілактиці захворювань. За цим критерієм невдовзі оцінюватимуть і роботу лікарів первинної ланки — що менше хворіють люди, то більше зарплата медика.

«Україна для мене все разом: і минуле, і теперішнє, і майбутнє, і життя, і смерть»

Учора перший Президент України Леонід Кравчук з нагоди свого 80-річчя приймав вітання у столичному Мистецькому Арсеналі. Тут відкрилася фотовиставка, присвячена його життєвому та професійному шляхові. Вітання на адресу ювіляра надіслали Голова Верховної Ради Володимир Рибак, Президент України Віктор Янукович і Прем'єр-міністр Микола Азаров.

Фотовиставка «Леонід Кравчук: 80 років з Україною» є унікальною тим, що презентує збірку світлин, які до того ж пов'язані зі всіма суперечливими і складними подіями новітньої історії України. Півтори сотні знімків, які складають експозицію, мають документальну і художню цінність, оскільки були зроблені відомими фотографами, свідками епохи — серед них фотокореспондент «Голосу України» Олександр Клименко.

СТОР. 3

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Голова Верховної Ради України Володимир Рибак привітав Президента України Леоніда Кравчука (1991—1994 рр.) з 80-річним ювілеєм

«Шановний Леоніде Макаровичу!

Прийміть найщиріші вітання з нагоди Вашого ювілею.

За Вашими плечима гідний поваги життєвий шлях, що позначений достойними справами на благо держави й українського народу.

Нехай ця урочиста подія стане сходинкою до нових здобутків, додасть Вам сил і енергії на довгі роки.

Від усього серця зичу Вам добра, благополуччя та всіляких гараздів.

З повагою Володимир РИБАК».

ПОДІЇ

Здобутки чи недоліки освіти: що переважить?

З різницею в 21 годину в Києві відбулися круглий стіл та прес-конференція на одну й ту ж тему — підсумки 2013 року в галузі освіти. Перший проводили громадські організації за участю голови Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради Лілії Гриневич, другу — очільник профільного міністерства Дмитро Табачник. У журналістів, які побували на обох заходах, виникло враження, що речники говорили про різні системи освіти. Надто кардинально відрізнялися оцінки громадських активістів та влади. Перші нищівно критикували ситуацію в школах і вишах, натомість в аналізі міністерства не знайшлося місця навіть для одного мінуса — лише здобутки.

СТОР. 8

Музика в кольорах

Уже восьмий рік поспіль Національний художній музей України в рамках програми «Живе мистецтво» відкриває масштабний виставково-просвітницький проект. Цьогоріч у співпраці з Музеєм театрального, музичного та кіномистецтва України він присвячений взаємодії образотворчого мистецтва і музики. Кожен відвідувач одягає навушники з аудіо-плеєром, де записані музичні уривки відомих композиторів під кожну картину, що дозволяє чути музику в кольорах і бачити, як звучать полотна. В рамках проекту відбуваються тематичні концерти, а також майстер-класи.

СТОР. 9

КОРОТКО

■ Уже з наступного місяця на Рівненщині про Шевченка учням сільських шкіл розповідатимуть письменники. Такий проект відбуватиметься за підтримки голови Рівненської ОДА Василя Берташа і приурочений до 200-річчя Кобзаря, **повідомляє наш власкор на Рівненщині Олександра ЮРКОВА.**

■ Під час перевірки прокуратурою Кіровоградської області встановлено факт заборгованості за поставлені продукти харчування до закладів освіти на суму майже 2 млн. грн. Ці кошти надійшли від батьків для харчування дітей, проте постачальникам харчування місцеве управління держказначейства їх так і не перерахувало, **інформує наш власкор Петро МЕЛЬНИК.**

Різке зростання цін на мінеральні добрива може негативно вплинути на майбутній урожай *(«Економічна правда»)*

Головна інтрига наступного тижня — проект бюджету на 2014 рік

ДУМКИ З ПРИВОДУ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Михайло ЧЕЧЕТОВ, фракція Партії регіонів:

— Топова тема останнього пленарного тижня третьої сесії — прийняття державного бюджету на 2014 рік. Ми зі свого боку зробимо все, щоб вона пройшла максимально конструктивно. У жодній країні кошторис не ухвалюється під оплески опозиції. Тому ми готові йти на компроміс, щоб країна була з бюджетом. Нині Комітет Верховної Ради з питань бюджету допрацьовує Основний фінансовий документ. Останній день його прийняття в цілому — 16 січня.

Бюджет і нас не зовсім улаштовує, але ми повинні бути реалістами. Усе, що не підкріплюється ресурсною базою, у ньому не повинно бути. А якщо ні, то це обман народу. Саме в цій ситуації Основний фінансовий документ буде прагматичним. Це буде бюджет розвитку, але водночас у ньому передбачено соціальні компенсатори, які повинні згладити негативний вплив світової економічної кризи. У кошторисі закладається економічне зростання приблизно 3 відсотки, дефіцит — 3,6 відсотка, а курс долара США буде приблизно такий самий, як торік.

Якщо опозиція блокуватиме парламентську трибуну, шукатимемо інші варіанти прийняття бюджету. Держава повинна жити, виходячи з реальних ресурсів, а не за стислим кошторисом минулого року.

Інших якихось резонансних законопроектів на порядку денному немає. Решта питань пов'язано з поточною життєдіяльністю країни.

Олександр ЧОРНОВОЛЕНКО, фракція ВО «Батьківщина»:

— Питання бюджету ми ще не розглядали. Але загальновідомо, що опозиція ніколи не підтримує проект бюджету, винесений більшістю. Голосування по бюджету — це як недовіра уряду. Якщо підтримуєш його — голосуєш «за», якщо ні — «проти». Щодо самого бюджету, то, крім того, що поданий не у встановлені законом терміни, він ще й побудований на абсолютно неправильних методологічних принципах.

Наприклад, там нічого немає про макропоказники. Він містить принципові питання, які для нас не прийнятні, — надзвичайно низькі соціальні показники, підтримку великого капіталу і достатньо високу підтримку силових відомств.

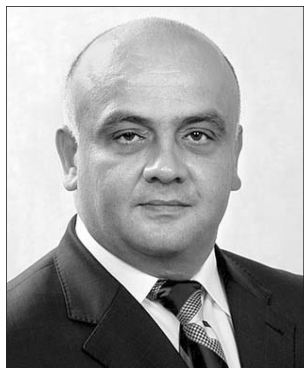

Скажімо, для того, щоб це був соціально спрямований кошторис, частина валового національного продукту мала б бути більша. Але цього разу вона навіть значно менша, ніж зазвичай.

Наступне. Абсолютно не зрозуміло, чому зростання валового продукту прогнозується на рівні трьох відсотків. У цьому бюджеті жодним словом не згадується кредит, отриманий від Росії. Іде розмова про зниження ціни на газ, але знову-таки у проекті про це ні слова.

На мою думку, правильно було б, якби Кабмін відкликав проект бюджету і переглянув його.

Спірідон КІЛІНКАРОВ, фракція КПУ:

— Наша фракція поки що не визначилася, чи голосуватиме за проект держбюджету на 2014 рік. Є рішення ЦК Компартії і звернення до однопартійців про внутріпартійний референдум із питання прийняття бюджету-2014. Однак точна дата його проведення поки що не відома. Як казав у нещодавньому інтерв'ю лідер КПУ Петро Симоненко, на комуністів покладається велика відповідальність, тому що без їхніх голосів головний фінансовий документ країни просто не буде прийнято.

У проекту бюджету є порівняно з бюджетами минулих років і свої переваги, але й безліч недоліків. З одного боку, якщо КПУ, дотримуючись принципів, не проголосує за урядовий проект бюджету, то вона бере на себе відповідальність за наслідки відсутності бюджету в країні, нерозмороження соціальних пільг, невиплату громадянам боргів Ощадбанку СРСР, недофінансування місцевих бюджетів тощо. А підтримай ми цей проект, навіть добившись внесення поправок, нас звинуватять у підтримці влади. Саме тому Компартія й вирішила провести внутрішній референдум, на якому всі партійці висловлять свою думку щодо бюджету-2014, його прийняття чи неприйняття. Депутати роз'яснять однопартійцям усі плюси й мінуси як голосування, так і неголосування. І вже на основі цієї інформації вони зуміють прийняти особисте рішення.

Однак назвати точну дату референдуму поки що складно. До 14 січня його не буде проведено.

Наталія АГАФОНОВА, фракція «УДАР»:

— Як показали останні тижні минулого року, в самій Партії регіонів з питання бюджету є розбіжності. Якщо відкинути певні моменти зацікавленості, які мають, наприклад, депутати-мажоритарники з Партії регіонів, а оцінити законопроект як головний фінансовий документ країни, то найстрашніше, що в ньому

передбачено, — великий бюджетний дефіцит, який дедалі збільшується, бюджетна дірка в сто мільярдів, приховані бюджетні дефіцити. Окрім того, перерозподіл бюджетних витрат на наступний рік іде цілком в електоральному руслі: збільшуються витрати на утримання правоохоронних органів, органів прокуратури, зважаючи на події, які відбуваються нині, посилення репресивного апарату, посилення владної вертикалі.

Щодо перспектив ухвалення держбюджету-2014, то важко прогнозувати, наскільки Президент зможе натиснути на Партію регіонів у черговий раз. Усе залежатиме від того, наскільки знову натиснуть, закрутять гайки.

Загалом найважливіше питання нині — це політична криза в країні, яку ніхто не збирається розрулювати з боку владних сил. А для цього необхідна воля Президента навіть поза межами парламенту: покарання винних осіб, відправлення у відставку членів Кабінету Міністрів. Ці речі є попередніми для подальшої нормальної роботи парламенту.

Юрій СИРОТЮК, фракція ВО «Свобода»:

— 8 січня наша фракція подала розроблені спільно з урядом національної альтернативи ВО «Свобода» пропозиції до проекту держбюджету на 2014 рік, які передбачають перерозподіл доходів і видатків на загальну суму 8,4 млрд. грн.

Тому що в поданому урядом проекті бюджету, зокрема, пропонується на 78,5 млн. грн. (або на 6 відсотків) збільшити фінансування внутрішніх військ, на 78,5 млн. грн. (на 6) — Ради національної безпеки і оборони України, на 46,5 млн. грн. (на 1,6) — Служби безпеки України, на 22,3 млн. грн. (на 7,1) — охорони органів державної влади та посадових осіб, на 302,1 млн. грн. — утримання судів, на 490,1 млн. грн. (на 8,3) — Міністерства доходів і зборів, на 552 млн. грн. (на 19,1) — обласних державних адміністрацій.

Водночас видатки на Збройні Сили України пропонується зменшити на 755,3 млн. грн. (або на 5 відсотків), на агропромисловий комплекс — на 1 млрд. грн. (на 12), на будівництво, ремонт та реконструкцію автомобільних доріг — на 621,7 млн. грн. (на 4,6), на охорону здоров'я — на 127,9 млн. грн. (на 1,3), українське кіно — на 31,3 млн. грн. (на 21,3), на Міністерство закордонних справ — на 145,3 млн. грн. (на 13). Також вдвічі зменшено передбачені кошти на відшкодування збитків, завданих громадянинові незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду, на забезпечення виконання рішень суду, що гарантовані державою.

Але особливо вражає ставлення до чорнобильців, афганців, інвалідів... Зокрема, в бюджеті взагалі не передбачено кошти на забезпечення житлом інвалідів війни (2013 року передбачалося 95,6 млн. грн.), воїнів-інтернаціоналістів (у 2013-му — 95,6 млн. грн.), громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (157,5 млн. грн.) та на забезпечення відселення з віддалених населених пунктів військовослужбовців, звільнених у запас (20 млн. грн.). Водночас влада передбачила 80 млн. грн. для пайової участі в будівництві та придбання житла для чиновників.

Тому, подаючи свої пропозиції, ми вимагаємо виправлення хоча б найбільших вад проекту, проте загалом фракція цей документ не підтримуватиме.

Обговорили питання свободи слова та захисту журналістів

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Громадська рада при* Комітеті Верховної Ради з питань свободи слова та інформації *обговорила низку питань, пов'язаних із захистом журналістів. Під час засідання ради голова комітету Микола Томенко висловив стурбованість стосовно стану свободи слова в Україні, що пов'язано з подіями останнього часу, зокрема побиттям журналістки Тетяни Чорновол. Він наголосив, що члени комітету не залишають без уваги жодної зі справ, які стосуються перешкоджання професійній діяльності журналістів, а також випадків насильства щодо них.

Учасники засідання також висловилися за вдосконалення формулювань тексту статті 171 Кримінального кодексу України, яка стосується кримінальної відповідальності за перешкоджання законній професійній діяльності журналістів.

Крім того, М. Томенко поінформував присутніх про стан надходження коштів на спеціальний рахунок, відкритий з метою надання матеріальної підтримки працівникам мас-медіа, котрі постраждали під час виконання своїх професійних обов'язків на Майдані Незалежності у ніч на 30 листопада 2013 року, зазначивши, що коштів «поки що недостатньо».

На засіданні Громадської ради йшлося й про участь її членів у наданні експертно-аналітичної допомоги комітету, здійсненні громадської експертизи законопроектів та інших нормативно-правових актів у сфері інформаційних відносин, відстеженні та аналізі діяльності органів влади, пов'язаної з дотриманням права на свободу слова та інформацію. Учасники засідання погодилися з пропозицією М. Томенка «чітко визначитися із законодавчими пріоритетами на 2014 рік, до яких у роботі комітету належать проекти в сферах реформування та роздержавлення засобів масової інформації, запровадження Суспільного мовлення, вдосконалення законодавства про доступ до публічної інформації та регулювання у сфері реклами».

М. Томенко висловив також сподівання на успішну протидію порушенням конституційних прав і свобод в інформаційній сфері за умови постійного громадського контролю та забезпечення двосторонньої взаємодії громадянського суспільства і держави з цих питань.

Було також обговорено діяльність комітету, що пов'язана із забезпеченням належного рівня фінансування державних засобів масової інформації шляхом відповідного формування видатків державного бюджету на 2014 рік. Учасники засідання висловилися й щодо соціального захисту журналістів, необхідності протидії спробам адміністративного обмеження свободи слова в мережі Інтернет та перешкоджання діяльності інтернет-організацій, участі комітету і його Громадської ради в заходах, присвячених 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка.

Інформаційне управління апарату Верховної Ради.

Під час наради у Комітеті з питань свободи слова та інформації з керівниками органів державної влади, що здійснюють державне регулювання у сфері медіа, та представниками державних і комунальних ЗМІ з питань державного бюджету України на 2014 рік. Справа наліво: перший заступник Голови Державного комітету телебачення та радіомовлення України Анатолій Мураховський, голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації Микола Томенко, працівник секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації Петро Селецький, начальник управління бухгалтерської служби апарату Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення Тетяна Стороженко, заступник головного редактора газети «Голос України» Сергій Демський.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

У кошторисі закладається економічне зростання приблизно 3 відсотки, а курс долара США буде приблизно такий самий, як торік

«Україна для мене все разом: і минуле, і теперішнє, і майбутнє, і життя, і смерть»

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

На відкритті виставки перший Президент України сказав: «Ми сьогодні маємо робити найважливіше — продовжувати будівництво Української держави».

Зірка Леоніда Кравчука на політичному небосхилі засяяла після його теледебатів з батьками-засновниками Народного руху України. Після них для когось він став лютим опонентом, хтось розгледів у ньому майбутнього лідера комуністів УРСР. І ніхто навіть не підозрював у той час, що бачить і слухає майбутнього першого Президента незалежної Української держави.

На жаль, період президентства Леоніда Кравчука ніхто з дослідників — економістів, істориків, політологів — так детально і не вивчав. Можливо, саме тому наша політична еліта продовжує раз по раз наступати на одні й ті самі граблі, які боляче б'ють по лобі передусім громадян країни. Можливо, саме тому й досі крилата фраза, сказана першим главою держави, «маємо те, що маємо», не втратила своєї актуальності.

Колись Леонід Кравчук стояв біля витоків громадського об'єднання «Порозуміння». Думаю, заснувати таку організацію спонукали болісні роздуми Леоніда Макаровича про уроки своєї президентської каденції. Об'єднання, на жаль, проіснувало недовго. А Україна й досі не може знайти порозуміння між владою і громадянами, між політичними елітами.

Святіший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет; архієпископ Української православної церкви Київського патріархату, секретар Священного Синоду УПЦ КП Євстратій (Зоря).

«Якби ви вчились так, як треба», — гірко зітхав свого часу Тарас Шевченко. Ці слова, напевно, повинні щоденно повторювати наші політики — нинішні поводирі і володарі людських сподівань. Вчились на уроках недавнього минулого. Вчились передусім у Леоніда Кравчука.

Зрозуміло, у цей день не можна обійти мовчанням і Біловезькі угоди, які змінили хід світової історії. Леонід Кравчук, один із трьох «зубрів» радянської політичної еліти, який добре розумів, ЩО вимагає час і людство. Цього розуміння, на жаль, бракує багатьом сучасним політикам.

У дні ювілею варто передусім не славословити, а зрозуміти людину, належним чином поцінувати її здобутки і невдачі, перемоги і поразки, аби зробити правильні висновки.

Гадаю, цього прагне і Леонід Кравчук, оглядаючи пройдений шлях: «Україна для мене все разом: і минуле, і теперішнє, і майбутнє, і життя, і смерть. Без України буття порожнє, почуття пусті, розум згаслий».

Володимир КОРОЛЮК.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ВІТАННЯ

Редакція газети «Голос України» щиро вітає першого Президента України Леоніда Кравчука з першим ВІСІМДЕСЯТИРІЧЧЯМ!

Нам особливо приємно сьогодні пошановувати людину, яка сприяла появі на світ парламентського видання, була одним із батьків-засновників газети, сприяла розквіту свободи слова, знала і цінувала працю журналістів.

Бажаємо Вам, шановний Леоніде Макаровичу, козацького здоров'я, довгих літ життя і вічного неспокою.

З роси і води!

У ЦЕНТРВИБОРЧКОМІ

Зареєстрували двох народних обранців

Центральна виборча комісія зареєструвала двох народних депутатів України, обраних на повторних виборах 15 грудня 2013 року. А саме:

Даценка Леоніда Миколайовича, 1963 року народження (проживає в Черкасах, суб'єкт висування — політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», обраного в одномандатному виборчому окрузі № 197);

Пилипишина Віктора Петровича, 1961 року народження (проживає в Києві, безпартійного, самовисування, обраного в одномандатному виборчому окрузі № 223).

Комісія також затвердила тимчасові кошториси Центральної виборчої комісії на І квартал 2014 року за двома бюджетними програмами: «Проведення виборів народних депутатів України» — 710 400 гривень та «Функціонування Державного реєстру виборців» — 131 700 гривень.

Крім того, ЦВК ухвалила текст конституційного подання. Вона просить Конституційний Суд розтлумачити — чи може бути висунутим та зареєстрованим кандидатом на пост Президента України та бути обраним главою держави громадянин нашої країни, який має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку. Представником ЦВК під час розгляду зазначеного подання у Конституційному Суді України, як повідомляє відділ взаємодії із засобами масової інформації секретаріату Центральної виборчої комісії, буде Олександр Шелестов.

ОФІЦІЙНО

У зв'язку з виключенням із списків, вважати недійсними посвідчення помічників-консультантів:

народного депутата України Пресмана О. С.:

Ільяшевич Віри Володимирівни (номер посвідчення 362/09),

Савук Марини Петрівни (номер посвідчення 362/15),

Скорохватової Наталії Єгорівни (номер посвідчення 362/28);

народного депутата України Сікори О. М.:

Кліца Миколи Миколайовича (номер посвідчення 310/07);

народного депутата України Тарасюка Б. І.:

Андрущенка Віктора Борисовича (номер посвідчення 79/11),

Дудника Дмитра Денисовича (номер посвідчення 79/18),

Котвицького Андрія Анатолійовича (номер посвідчення 79/13),

Чайковського Мирослава Васильовича (номер посвідчення 79/05).

Управління кадрів.

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

За непідключення світла «світить» суд

Народний депутат від фракції Комуністичної партії **Вікторія БАБИЧ (на знімку)** подала до різних органів державної влади 25 депутатських запитів. Три з них нині перебувають на стадії розгляду, 22 — вже розглянуто. Так, наприкінці минулого року киянка Тетяна Павленко попросила народну обраницю втрутитися в ситуацію, що склалась у сфері електроенергетики, зокрема, в одному із садових товариств столиці. Питання стосувалося неможливості підключення електропостачання, що давало підстави говорити про корупційні схеми.

Вікторія Бабич направила депутатське звернення до прокуратури Київської області та Міністерства енергетики і вугільної промисловості України. І вже нещодавно, повідомила прес-служба депутата, В. Бабич отримала лист від заявниці з подякою за допомогу.

«Шановна Вікторіє Володимирівно! Цим листом висловлюю щиру подяку Вам та команді професіоналів, які працюють із Вами, за проявлену чуйність та допомогу. Ваше втручання допомогло зрушити з мертвої точки питання щодо поновлення електропостачання. На сьогодні відкрито два кримінальні провадження та триває досудове слідство», — йдеться, зокрема, у листі.

Хто відповідатиме?

Народні депутати Павло Петренко, Микола Княжицький, Михайло Апостол (усі від фракції «Батьківщина») та представник «Свободи» Ігор Сабій розповіли про результати своєї зустрічі з міністром внутрішніх справ Віталієм Захарченком.

Під час брифінгу в Штабі національного спротиву вони повідомили, що хотіли почути від міністра роз'яснення стосовно фактів ігнорування владою закону про припинення переслідування євромайданівців, жорстокого побиття журналістки Тетяни Чорновол, народного депутата Андрія Іллєнка та адвоката Сидора Кізіна, пограбування під прикриттям міліції центрального офісу партії «Батьківщина» та ін.

«Те, що діалог відбувся, — це позитивно, однак мені здається, що влада та ті, хто працює в правоохоронних органах, у міністерстві, не до кінця розуміють, які суспільні процеси відбуваються в Україні і якими важливими вони є», — зазначив Микола Княжицький. За його словами, В. Захарченко запевнив депутатів, що міліція не перешкоджатиме функціонуванню Майдану та пообіцяв прозоре розслідування та покарання винних у жорстокому побитті журналістки Тетяни Чорновол. Щоправда, додав М. Княжицький, є «певні сумніви» щодо запевнень міністра.

А народний депутат Ігор Сабій зазначив, що під час цієї зустрічі стало очевидно, що Захарченко призначає когось винним, а на себе відповідальності як міністр брати не хоче. «Чому не розслідуються ці справи, а спускаються на гальмах? Тому ми й надалі продовжуємо пікетування Міністерства внутрішніх справ та вимагаємо кваліфікованого звіту міністра щодо розслідування згаданих резонансних справ. Тож нехай Захарченко визначається: він міністр чи ні? Все це можна вирішити дуже просто — нехай бере ручку і папір та пише заяву про звільнення», — сказав свободівець.

Сергій ІВАНІВ.

СПІВЧУТТЯ

Висловлюємо щирі співчуття народному депутатові України, членові депутатської фракції Партії регіонів, голові підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я ШИПКУ Андрію Федоровичу у зв'язку з великою та непоправною втратою — **смертю матері Валентини Григорівни.**

Відійшла у вічність високопорядна людина, яскрава особистість, учитель, директор гімназії, яка все своє життя присвятила благородній справі виховання юного покоління.

Нехай земля буде пухом Вам, Валентино Григорівно!

Голова Верховної Ради України Володимир РИБАК.

Перший заступник Голови Верховної Ради України Ігор КАЛЄТНІК.

Заступник Голови Верховної Ради України Руслан КОШУЛИНСЬКИЙ.

Керівник Апарату Верховної Ради України Валентин ЗАЙЧУК.

Схвалено рішенням Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці 18 грудня 2013 року (протокол № 21)

РЕКОМЕНДАЦІЇ учасників слухань у комітеті на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)»

Учасники слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)», що відбулися 20 листопада 2013 року, зазначили, що 14 вересня 2006 року Верховна Рада України ратифікувала один з двох основних документів Ради Європи в галузі прав людини — Європейську соціальну хартію (переглянуту).

Ратифікація Європейської соціальної хартії (переглянутої) обумовлена обов'язками, взятими на себе Україною при вступі до Ради Європи, а також при підписанні цієї хартії 7 травня 1999 року.

Учасники слухань вважають, що приєднання України до Європейської соціальної хартії (переглянутої) дасть можливість підтвердити європейський вибір України, забезпечить надійні передумови реалізації прав та свобод громадян у всіх їх виявах. Ратифікація цієї хартії сприяє розвитку національної політики у сфері соціального забезпечення відповідно до європейських норм та стандартів.

Зазначалося, що із 98-ми пунктів Хартії Україна приєдналася до 74-х. Україна не приєдналася при ратифікації до пунктів: 3 статті 2 «Право на справедливі умови праці», 1 статті 4 «Право на справедливу винагороду», 1—4 статті 12 «Право на соціальне забезпечення», 1—4 статті 13 «Право на соціальну та медичну допомогу», 1—12 статті 19 «Право трудящих мігрантів і членів їхніх сімей на захист і допомогу», 3 статті 31 «Право на житло», а також до статті 25 «Право працівників на захист їхніх прав у разі банкрутства їхнього роботодавця».

З моменту ратифікації Європейської соціальної хартії (переглянутої) стан її виконання знаходився під постійним парламентським і комітетським контролем.

Так, 6 червня 2008 року з ініціативи комітету відбулися парламентські слухання на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)».

За наслідками розгляду на парламентських слуханнях цього питання 18 грудня 2008 року було прийнято постанову Верховної Ради України «Про рекомендації парламентських слухань на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)».

Рекомендаціями були затверджені конкретні заходи щодо виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої).

У законодавстві відсутнє положення про обов'язкове медичне обстеження осіб, які працюють у нічний час.

18 листопада 2009 року комітет заслухав на своєму засіданні стан виконання зазначених рекомендацій і роботу Кабінету Міністрів України з їх виконання визнав незадовільною. Було також вирішено заслухати звіт Кабінету Міністрів України про стан виконання рекомендацій парламентських слухань на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)» у липні 2010 року.

7 липня 2010 року комітет ще раз розглянув питання про стан виконання рекомендацій парламентських слухань на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)».

Кабінету Міністрів України було рекомендовано з метою повної реалізації в Україні положень Європейської соціальної хартії розробити та подати в 2010 році на розгляд Верховної Ради України законодавчі пропозиції, зокрема, щодо ратифікації в цілому Європейської соціальної хартії, Європейського кодексу соціального забезпечення, Конвенцій Міжнародної організації праці №№ 102, 117, 118, 130, 157 у галузі соціального забезпечення та про медичну допомогу, а також положення Додаткового протоколу до Європейської соціальної хартії, який передбачає систему колективного оскарження.

20 березня 2013 року на засіданні комітету було розглянуто питання про стан виконання рекомендацій парламентських слухань на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)».

Проаналізувавши виконання рекомендацій, комітет зазначив, що на розгляд Верховної Ради України не внесено проекти законів, зокрема, про створення в Україні гарантійного Фонду для забезпечення захисту грошових вимог працівників у разі банкрутства роботодавця, про внесення змін до деяких законів України щодо посилення економічної відповідальності роботодавців за затримку виплати заробітної плати, відповідальності посадових осіб суб'єктів господарювання за несвоєчасну виплату заробітної плати.

Було визнано за доцільне провести у листопаді 2013 року в Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці слухання на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)».

Проте ситуація з реалізацією в Україні положень Європейської соціальної хартії (переглянутої) залишається складною.

На слуханнях було наголошено на тому, що ратифікація Хартії та особливо дотримання її норм і стандартів є однією з умов успішної реалізації європейських прагнень України і вимагає конструктивного співробітництва Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та сторін соціального діалогу.

Учасники слухань відзначили, що у зв'язку з ратифікацією Європейської соціальної хартії (переглянутої) постають питання про: необхідність ефективної підготовки Україною доповідей щодо виконання положень Хартії, до яких Україна приєдналась; подальше вдосконалення національного законодавства щодо статей та пунктів Хартії, до яких Україна не приєдналась при ратифікації, з метою ратифікації документа в повному обсязі.

Європейська соціальна хартія (переглянута) передбачає створення контрольного механізму для спостереження за дотриманням держави зобов'язань, які вони взяли на себе при ратифікації. У своїй основі цей механізм спирається на процедуру розгляду національних доповідей відповідно до міжнародної правової практики.

Двомісячний термін попередження про звільнення з роботи є неприйнятним для працівників, які мають стаж десять або більше років.

Протягом 2008—2012 років урядом України подано п'ять національних доповідей щодо дотримання статей Європейської соціальної хартії (переглянутої), здійснюється підготовка шостої національної доповіді. Україною отримано Заключні висновки Європейського комітету із соціальних прав щодо відповідності національного законодавства та ситуації положенням Хартії за чотирма національними доповідями, які охоплюють повний цикл звітування за чотирма тематичними групами: 1) зайнятість, професійне навчання та рівні можливості; 2) охорона здоров'я, соціальне забезпечення і соціальний захист; 3) трудові права; 4) діти, сім'я, мігранти.

Проаналізувавши надану інформацію за всіма ратифікованими Україною статтями Хартії, Європейський комітет із соціальних прав визнав, що ситуація в Україні відповідає нормам Хартії за 19,2% пунктів, не відповідає за 10 пунктами (13,7%). Національна ситуація відповідає положенням Хартії лише за 2 пунктами (18,2%) за тематичною групою «Охорона здоров'я, соціальне забезпечення та соціальний захист», 5 пунктами (25%) за тематичною групою «Трудові права», 7 пунктами (30,4 %) за тематичною групою «Діти, сім'я, мігранти». Невідповідність положенням Хартії встановлено за 1 пунктом (9,1%) за тематичною групою «Охорона здоров'я, соціальне забезпечення та соціальний захист», 4 пунктами (20%) за тематичною групою «Трудові права», 5 пунктами (21,7 %) за тематичною групою «Діти, сім'я, мігранти». За 67,1% ратифікованих положень Європейський комітет із соціальних прав не визначився та запитав додаткову інформацію.

Привертає увагу той факт, що за тематичною групою «Зайнятість, професійне навчання та рівні можливості» за жодним із 19 проаналізованих пунктів не надано ні висновків щодо відповідності, ні висновків щодо невідповідності, та зроблено запит щодо надання додаткової інформації, що свідчить як про повноту та якість підготовки національних доповідей, так і про розуміння центральними органами державної виконавчої влади, які реалізують державну політику за відповідними напрямами та залучені до підготовки відповідної інформації, положень Хартії та європейських стандартів у сфері забезпечення соціальних прав людини.

Крім того, Європейський комітет із соціальних прав вважає, що національна ситуація **не відповідає статті 23 Хартії** через те, що рівень мінімальної пенсії за віком (як за рахунок внесків, так і соціальної) вочевидь незадовільний; **пункту 7 статті 2** на підставі того, що у законодавстві відсутнє положення про обов'язкове медичне обстеження осіб, які працюють у нічний час; **пункту 4 статті 4** на підставі того, що двомісячний термін попередження про звільнення з роботи є неприйнятним для працівників, які мають стаж десять або більше років; **пункту 5 статті 4** на основі того, що відрахування із заробітної плати є необгрунтованими і можуть позбавити працівників та їхніх утриманців їх украй обмежених засобів до існування; **пункту 4 статті 6** на підставі того, що державним службовцям відмовлено в праві на страйк; **пункту 1 статті 7** на підставі того, що визначення «легка» робота, на якій дозволяється робота дітям молодше 15 років, не є достатньо чітким, оскільки немає визначення типів робіт, які можна вважати «легкими», або списку тих, які такими не є; **пункту 10 статті 7** на підставі того, що усі діти віком до 18 років неефективно захищені від дитячої проституції і дитячої порнографії, просте збереження або виробництво дитячої порнографії не є кримінальним злочином, а заходи, яких вживають для розв'язання проблеми безпритульних дітей, є недостатніми і невідповідними даним обставинам; **статті 16**, оскільки заходи, що спрямовані на подолання насильства у сім'ї, були недостатніми; **пункту 1 статті 31**, оскільки не встановлено, що право на доступне житло ефективно гарантовано, та недостатньо вжито заходів з боку держави, спрямованих на покращення житлових умов багатьох ромів та кримських татар; **пункту 2 статті 31** на підставі того, що право на притулок не гарантується особам, які незаконно перебувають в Україні, включаючи дітей, доти, доки вони є в її юрисдикції.

Учасники слухань зазначали, що недостатньо уваги приділяється грунтовному аналізу отриманих висновків, а також не визначаються конкретні заходи щодо приведення ситуації в Україні до положень Європейської соціальної хартії (переглянутої) і, зокрема, щодо неналежного виконання рекомендацій парламентських слухань на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)».

Так, як свідчать інформаційно-аналітичні матеріали про стан виконання Рекомендацій парламентських слухань на тему «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)», які надані Міністерством соціальної політики України, із рекомендованих Кабінету Міністрів України для виконання завдань щодо реалізації в Україні положень Європейської соціальної хартії (переглянутої) виконано в повному обсязі лише 11, частково виконано 2, виконується в постійному режимі 2 і 19 позицій не виконано.

Зокрема, ще й досі на розгляд Верховної Ради України не внесено проекти законів:

— про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої) у повному обсязі та приєднання до Протоколу розгляду колективних скарг;

— про створення в Україні гарантійного Фонду для забезпечення захисту грошових вимог працівників у разі банкрутства роботодавця;

— про внесення змін до деяких законів України щодо посилення економічної відповідальності роботодавців за затримку виплати заробітної плати, відповідальності посадових осіб суб'єктів господарювання за несвоєчасну виплату заробітної плати;

— про Концепцію реформування оплати праці;

— про ратифікацію Конвенції № 173 «Про захист вимог працівників у випадку неплатоспроможності роботодавця» (частина III) та Конвенції № 88 «Про організацію служби зайнятості»;

— про промислову безпеку.

Крім того, при підготовці нормативно-правових актів не завжди проводиться їх експертиза на відповідність положенням Хартії із залученням представників соціального діалогу, а також існують проблеми із залученням сторін соціального діалогу до підготовки та узгодження національних доповідей уряду щодо реалізації положень Хартії, хоча цього року вперше до підготовки проекту доповіді залучено представників СПО об'єднань профспілок.

Адже Європейський комітет із соціальних прав при розгляді національних доповідей у ряді випадків запитує думку сторін соціального діалогу і, передусім, профспілок, інколи позиції сторін соціального діалогу не збігаються.

Державним службовцям відмовлено в праві на страйк.

Так, зокрема, на думку учасників слухань, **значного коригування потребує розмір прожиткового мінімуму.** Адже Законом України «Про прожитковий мінімум» передбачено, що набори продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг для визначення прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення необхідно переглядати не рідше одного разу на п'ять років. Проте на сьогодні для визначення прожиткового мінімуму **продовжують діяти набори, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 14.04.2000 р. №656.**

Не менш важливим є те, що **величина прожиткового мінімуму не враховує низку життєво необхідних витрат:** на будівництво (купівлю, оренду) житла, на освіту, оздоровлення, утримання дітей у дошкільних навчальних закладах, платні медичні послуги тощо.

Крім цього, актуальною проблемою залишається **ручне управління соціальними виплатами для малозабезпечених сімей на основі показника «рівня забезпечення прожиткового мінімуму»** та, як наслідок, штучно занижений рівень державної допомоги для таких осіб.

Уже тривалий час з метою дотримання конституційного права на достатній рівень життя для малозабезпечених сімей та сімей з дітьми профспілки домагаються від уряду **ліквідації** такого ганебного **показника, як «рівень забезпечення прожиткового мінімуму» при визначенні права на надання та розмірів державної соціальної допомоги і забезпечення надалі використання базового державного соціального стандарту — прожиткового мінімуму.**

Водночас учасники слухань констатують, що починаючи з 1 січня 2004 року в податковому законодавстві неоподаткований мінімум доходів громадян не застосовується. Натомість запроваджено податкову соціальну пільгу, яка на відміну від неоподатковуваного мінімуму застосовується лише для певного кола громадян України (доходи яких у 2013 р. не перевищують 1610 грн. на місяць).

Однією з гострих проблем залишається проблема повернення боргів і своєчасності виплати заробітної плати. За даними Державної служби статистики України, станом на 01.10.2013 р. заборгованість із заробітної плати становить 1024,540 млн. грн., з якої 56,7% — це борги економічно активних

Прожитковий мінімум в Україні не враховує життєво необхідні витрати: на купівлю чи оренду житла, на освіту, оздоровлення

підприємств, 38,6% — підприємств-банкрутів та 4,7% — економічно неактивних підприємств. Понад третину усієї заборгованості становлять борги державних та комунальних підприємств. Зазначена ситуація вимагає суттєвого вдосконалення функції державного нагляду і контролю за дотриманням трудового законодавства і законодавства з охорони праці у співпраці з профспілковими та іншими громадськими організаціями. Необхідно забезпечити виконання функцій державного нагляду у цій сфері у повній відповідності до ратифікованих Україною конвенцій МОП № 81 і № 129 про інспекції праці у промисловості, торгівлі та в сільському господарстві.

Учасники слухань виступають за відновлення неоподатковуваного мінімуму доходів громадян. Адже неповноцінна реалізація принципу справедливого оподаткування призвела, зокрема, до того, що бідні громадяни сплачують більше податків, ніж багаті *(за даними Державного університету Державної податкової служби України).*

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, який здійснює постійний контроль за дотриманням прав громадян, передбачених Європейською соціальною хартією (переглянутою), засвідчує про системні проблеми та масові порушення конституційних соціально-економічних та гуманітарних прав людини і громадянина та, відповідно, норм Європейської соціальної хартії (переглянутої), невиконання в повному обсязі Рекомендацій парламентських слухань.

На думку учасників слухань, **політика держави, всупереч вимогам Конвенції МОП № 131, спрямована на стримування зростання мінімальної заробітної плати.** Відношення держави і бізнесу до визначення мінімальної зарплати є безвідповідальним і несправедливим, а також неадекватним її значимості. На жаль, дешева робоча сила сприймається роботодавцями як конкурентна перевага. Однак робоча сила не може бути дешевою, вона може бути лише недооціненою. Як і раніше, мінімальна заробітна плата не відіграє ролі соціального стандарту оплати праці, а залишається технічним нормативом для розрахунку зарплати у бюджетній сфері відповідно до можливостей видаткової частини бюджету. Понад те, розмір базового тарифного розряду ЄТС на 25,7% менший за розмір мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня 2013 року. Така тенденція зберігається ще з 2008 року. З часу прийняття Конституції жоден уряд не виконував соціальних зобов'язань, посилаючись на об'єктивні труднощі процесу стабілізації економіки.

Ситуація на українському ринку праці свідчить про поглиблення негативних тенденцій до скорочення легальної зайнятості, зменшення робочих місць у сфері виробництва, зниження професійної конкуренції працівників, поглиблення якісного дисбалансу трудової внутрішньої і зовнішньої міграції. Особливої уваги держави потребує питання молодіжної зайнятості, оскільки саме молодь до 24 років є найбільш незахищеною групою населення. Водночас зростає кількість тих, хто взагалі відмовляється від ідеї знайти роботу і яких називають «втраченим поколінням».

Поряд з цим поширення «тіньової» зайнятості призводить до широкого використання соціального демпінгу (занижена зарплата, занижені або відсутні витрати на охорону праці, несплата соціальних внесків і податків), що призводить до значного підриву економічної ефективності легальних робочих місць.

Водночас сучасний ринок праці загрозливими темпами перепрофільовується на нестандартні форми зайнятості (аутсорсинг, аутстафінг, лізинг персоналу, надомна праця, дистанційна зайнятість), що ставить під загрозу забезпечення працівникам навіть мінімальних державних гарантій. Крім того, зазнають фінансових втрат бюджети всіх рівнів і система соціального страхування.

Беручи до уваги інтеграційні процеси Україна — ЄС, існують загрози структурних зрушень у сфері зайнятості, зокрема, зростання структурного та часткового безробіття. З іншого боку, поступове розширення можливостей доступу до зайнятості для українських працівників у країнах ЄС і пов'язане з цим виникнення зон експорту праці може призвести до підвищення ризику формування незбалансованої структури населення.

За даними профспілок, сьогодні в Україні більшість домогосподарств, у складі яких є безробітні, перебувають за межею бідності.

Відповідно до статті 46 Конституції України громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі безробіття з не залежних від них обставин. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

На думку учасників слухань, на порушення норм статті 22 Конституції України, якою визначено, що конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані, а при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод, норми Закону України «Про зайнятість населення», який втратив чинність, стосовно визначення допомоги по безробіттю у розмірі прожиткового мінімуму були вилучені разом із прийняттям нового Закону України «Про зайнятість населення».

Сьогодні близько 70 тис. осіб, постраждалих на виробництві ще до створення Фонду соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, отримують страхові виплати, що значно менші від розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи у перерахунку на 100% втрати працездатності. Це порушує Конституцію України та є причиною бідності серед зазначеної категорії населення.

Практика проведення атестації робочих місць свідчить про чисельні порушення пенсійних прав працівників. На багатьох підприємствах атестацію не проведено, на інших — проводиться несвоєчасно (не раз у 5 років, а раз у 7—8—10 років), що призводить до того, що до пільгового стажу для призначення пенсій зараховується лише п'ятирічний період роботи зі шкідливими і важкими умовами праці, а подальший період на цих роботах до проведення чергової атестації до пільгового стажу не зараховується. В результаті страждають працівники, які продовжують працювати в тих само шкідливих чи важких умовах праці, але не можуть реалізувати своє право на пенсійне забезпечення. Для поновлення порушених прав працівники змушені звертатися до різних органів та відомств, а також обстоювати свої пенсійні права у судовому порядку. Відповідальність за своєчасне та якісне проведення атестації покладається на керівника підприємства, організації, але на практиці жодної відповідальності вони не несуть.

Залишається не визначеним запровадження загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування, яке має забезпечувати відшкодування витрат на основні види медичної допомоги і медичні послуги додатково до обсягу безоплатної медичної допомоги, що має надаватися відповідно до статті 49 Конституції України в обсязі соціальних гарантій держави.

Зважаючи на наведене, учасники слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)» **вирішили:**

1. Інформацію Міністерства соціальної політики України щодо виконання рекомендацій парламентських слухань на тему: «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)» взяти до відома.

2. Рекомендувати Верховній Раді України прискорити прийняття закону України «Про загальнообов'язкове державне медичне соціальне страхування» та інших актів законодавства, спрямованих на адаптацію законодавства України до Європейської соціальної хартії (переглянутої).

3. Рекомендувати Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, здійснюючи парламентський контроль за дотриманням прав і свобод людини, акцентувати увагу на правах, передбачених Європейською соціальною хартією (переглянутою).

4. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці:

4.1 звернутися до Верховного Суду України щодо узагальнення судової практики застосування положень Європейської соціальної хартії (переглянутої) при розгляді судами справ з питань соціально-економічних прав людини;

4.2 щорічно, починаючи з 2014 року, проводити круглі столи щодо виконання вимог Європейської соціальної хартії (переглянутої) за тематичними групами, за якими Україна звітуватиме.

5. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

5.1 проаналізувати заключні висновки Європейського комітету із соціальних прав щодо відповідності ситуації в Україні із забезпеченням соціальних прав людини положенням Європейської соціальної хартії (переглянутої) та визначити конкретні заходи щодо приведення національного законодавства до вимог Хартії;

5.2 створити міжвідомчу робочу групу за участі представників центральних органів виконавчої влади, а також, за згодою, соціальних партнерів, судових та правоохоронних органів, громадських організацій, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини для опрацювання та підготовки пропозицій щодо конкретних заходів для приведення національної ситуації у відповідність до положень Хартії;

5.3 запровадити просвітницькі заходи для державних службовців за відповідними напрямами роботи, судових органів, представників органів місцевого самоврядування з питань розуміння та забезпечення виконання норм Європейської соціальної хартії (переглянутої);

5.4 вжити заходів з метою прискорення приєднання до Європейської соціальної хартії (переглянутої) у повному обсязі та Протоколу розгляду колективних скарг;

5.5 вжити дієвих заходів для усунення розриву у розмірах пенсій, призначених у різні роки;

5.6 вжити невідкладних заходів з метою недопущення зростання та суттєвого зменшення грошового розриву між розміром базового тарифу ЄТС та мінімальною заробітною платою з метою досягнення розміру посадового окладу (ставки) працівника І тарифного розряду ЄТС законодавчо гарантованого рівня;

5.7 розглянути та надати висновки щодо пропозицій Федерації профспілок України про забезпечення конституційного права громадянина на своєчасне одержання винагороди за працю, які були надіслані разом із рішенням комітету від 23 жовтня 2013 року (Протокол №19) про практику застосування законів України «Про індексацію грошових доходів населення» та «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати»;

5.8 підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України законодавчі пропозиції щодо:

ратифікації Європейського кодексу соціального забезпечення;

скасування показника «рівень забезпечення прожиткового мінімуму» при визначенні права на надання та розмірів соціальної допомоги;

змін до Податкового кодексу України щодо припинення дискримінації в оподаткуванні трудових доходів у вигляді заробітної плати, передбачивши відновлення дії неоподатковуваного мінімуму при оподаткуванні доходів громадян для всіх фізичних осіб;

змін до порядку індексації грошових доходів населення, передбачивши індексування заробітної плати в межах двох прожиткових мінімумів для працездатної особи;

ратифікації в Україні конвенцій Міжнародної організації праці:

— № 88 про організацію служби зайнятості;
— № 97 «Про працівників-мігрантів»;
— № 181 про приватні агентства зайнятості;
— №102 про мінімальні норми соціального забезпечення;
— № 157 «Про збереження прав у галузі соціального забезпечення»;
— №171 «Про нічну працю»;
— №173 «Про захист вимог працівників у разі неплатоспроможності роботодавця» (третьої частини);
— № 187 «Про основи, що сприяють безпеці та гігієні праці»;
— № 189 «Про працю домашніх працівників»;

ратифікації Конвенції Ради Європи про запобігання й протидію насильству проти жінок і насильству в сім'ї;

Концепції реформування оплати праці до 2020 року;

внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», щодо приведення у відповідність із Основами законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;

внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» щодо гарантування мінімального розміру щомісячної грошової суми у разі часткової чи повної втрати працездатності, що компенсує відповідну частину втраченого заробітку потерпілого від нещасного випадку на виробництві — у розмірі не менше прожиткового мінімуму для працездатної особи у перерахунку на 100% втрати працездатності;

внесення змін до Закону України «Про прожитковий мінімум» щодо вдосконалення методології визначення прожиткового мінімуму;

внесення змін до Закону України «Про соціальний діалог в Україні» щодо створення тристоронніх соціально-економічних рад на рівні міст та районів;

5.9 ініціювати зміни до чинного законодавства щодо:

пенсійного забезпечення з метою приєднання до Європейської соціальної хартії (переглянутої) в повному обсязі та приведення його у відповідність із положеннями Хартії;

посиленого механізму нарахування компенсації за затримку виплати заробітної плати (у розмірі подвійної ставки Національного банку у розрахунку на рік за кожний день затримки);

запровадження покарання у вигляді позбавлення винних посадових осіб права обіймати керівні посади протягом певного терміну за повторне порушення трудового законодавства щодо несвоєчасності та повноти виплати заробітної плати;

забезпечення безумовної першочерговості виплати заборгованої заробітної плати при банкрутстві підприємства;

забезпечення захисту грошових вимог працівників при неплатоспроможності роботодавця до допомоги гарантійних установ (відповідно до розділу III Конвенції №173 Міжнародної організації праці);

посилення відповідальності:

— керівників органів виконавчої влади за бездіяльність та недбале ставлення до розв'язання проблеми погашення заборгованості із заробітної плати;

— роботодавців за несвоєчасне проведення атестації робочих місць;

впровадження систем упередження виникнення нещасних випадків та профзахворювань на виробництві, які базуватимуться на ризикоорієнтованому підході: виявленні, оцінці та мінімізації причин виникнення ризиків та можливих наслідків для життя та здоров'я працюючих;

вдосконалення законодавства у сфері колективно-договірного регулювання та відновлення права на страйк;

5.10 забезпечити повною мірою:

спрямування діяльності відповідних органів виконавчої влади на виконання заходів щодо забезпечення виконання положень Хартії;

сприяння вивченню міжнародного досвіду з питань виконання положень Хартії;

проведення експертизи проектів нормативно-правових актів на їх відповідність положенням Хартії із залучення представників соціального діалогу;

залучення сторін соціального діалогу до підготовки та узгодження національних доповідей уряду щодо реалізації положень Хартії;

перегляд не рідше одного разу на п'ять років наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг для визначення прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення;

проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення щодо трудових прав та засобів їх захисту, а також переваг легальної зайнятості;

5.11 ухвалити постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг для основних соціальних і демографічних груп населення».

6. Рекомендувати Міністерству соціальної політики України оприлюднювати заключні висновки Європейського комітету із соціальних прав щодо виконання Україною норм Європейської соціальної хартії (переглянутої) протягом двох місяць з моменту їх отримання. Забезпечити широке обговорення із сторонами соціального діалогу, громадськістю, експертним середовищем стану виконання Хартії та заходів з усунення невідповідності ситуації в Україні її нормам.

7. Рекомендувати Фонду соціального страхування від нещасного випадку та професійного захворювання розробити та в установленому порядку запровадити механізм економічної зацікавленості роботодавців у забезпеченні промислової безпеки шляхом диференціації страхових внесків залежно від стану безпеки праці, рівня виробничого травматизму та професійної захворюваності.

8. Рекомендувати сторонам соціального діалогу включати положення щодо забезпечення виконання норм Хартії до Генеральної, галузевих (міжгалузевих) та територіальних угод, а також до колективних договорів.

ГОЛОС УКРАЇНИ № 4 (5754)
СУБОТА, 11 СІЧНЯ 2014

Доходи місцевих бюджетів Хмельниччини зросли на 173 мільйони гривень. Загалом до місцевих бюджетів області протягом минулого року платники податків спрямували 1,88 мільярда гривень. Визначальним залишався податок на доходи фізичних осіб, другим за значимістю стала плата за землю, *інформує наш кореспондент* Ірина КОЗАК

79 нових автомобілів «швидкої» отримає Дніпропетровщина цьогоріч. Серед них — вісім реанімобілів. Торік в області придбано 89 автомобілів і завдяки цьому кожна третя бригада працює на нових машинах, *повідомляє наш власкор* Володимир РИБАЛЬЧЕНКО

Камо грядеше, країно?

ОКРЕМА ДУМКА

Здавалося б, не варто вкотре нагадувати про ті нелюдські випробування, що випали на долю старшого, як його тепер називають з високих трибун, золотого покоління. Жахливий голодомор, вбивча війна, знову голод. Тяжка, виснажлива праця з ліквідації повоєнних руїн, з нарощування економічного потенціалу держави.

Та життя є життя. Рівень його не завжди забезпечує насущні потреби людей. Утім, поки влада спрямовувала зусилля на ліквідацію кризових процесів, визначалася зі стратегічним європейським вибором, в країні знову виникло напруження, а точніше — елементарна вакханалія. Політичне протистояння, масштабні порушення громадського порядку, дестабілізація роботи органів державного управління, вже, вочевидь, ні до чого доброго не приведуть. Якого позитиву можна чекати за такої оскаженілості й ненависті? Жах проймає душу, коли чуєш заклики з Євромайдану: «Душити треба цю владну сволоту!». Що — брат на брата?

На думку опозиції, в країні все робиться не так. Домігся Президент зниження ціни на газ: е... це недарма. За цим щось стоїть. Відбулися вибори в п'яти проблемних округах. Результати не на користь опозиціонерів. Б... не так. Сфальсифіковано!

Майданізація. Кричать: мирна, спокійна. А для чого тоді за поясом у багатьох сокири, важелезні кувалди? До чого? Ну розтрощили пам'ятник, і на черзі, явно, ще не один. Полегшало? Додалося продуктів, зріс авторитет України? Хто стежить за ситуацією, певно, звернув увагу на абсолютно тотожні фото в газеті біля знищеного пам'ятника Леніну в Києві 2013 року і біля зруйнованого постаменту в Белграді під час бульдозерної революції в 2000-му. На них — така само техніка, що рушить усе. Де сьогодні Югославія? Вона безслідно зникла з карти Європи назавжди. То ми теж хочемо такої участі для України? Чи нас більше влаштовує сирійський варіант громадянської війни? То, може, подбали б хоч про самозбереження нації?

Користуючись можливістю, хотів би звернутися до опозиційної «священної трійці». Сьогодні у вас за плечима — Майдан. Сьогодні ви маніпулюєте не завжди дозрілою, а то й обдуреною публікою. Нахабно рветеся до корита. Але, не дай Боже, на спинах натовпу ви таки дорветеся до влади. І що тоді? Красиві промови, заклики не врятують. Адже необхідні управлінські, господарські таланти... Знову хаос?

Так, ми всі — за життя, як у Європі. Кожна нормальна людина хоче жити, як живуть у Німеччині чи Франції. Але не займатимемося самообманом. Навіть у разі перемоги Майдану Україна не стане Європою. Не та ментальність.

І лише успішною працею можна створити надійну основу економіки, яка в свою чергу є фундаментом будь-якої країни. До речі, в той час як аборигени Євромайдану, обігріті й нагодовані, мітингують, вимагають, руйнують (уже спалюють навіть паркет), мільйони українців напружено працюють у шахтах, на металургійних комбінатах, атомних станціях, полях і фермах. Ми, полтавці, приміром, пишаємося тим, що в надскладних умовах наша область дала у 2013 році понад 5 мільйонів тонн добірного зерна.

Камо грядеше, Україно? Куди йдеш, Україно? Сьогодні це надзвичайно турбує майже півмільйонну гвардію ветеранів Полтавщини. Вони рішуче виступають проти тих, хто штовхає Україну в прірву. Вони — за порядок і стабільність.

Олексій МЕЛЬНИК,
почесний ветеран України,
голова ради
Полтавської обласної
організації ветеранів.

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

Епідемії африканської чуми свиней немає, є лише поодинокий випадок

Розширене засідання Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Луганській облдержадміністрації.

Заражених африканською чумою тварин на приватних подвір'ях Станично-Луганського району поки що не виявили, однак усіх свиней у трьох селах 10-кілометрової карантинної зони вирішено знищити. Зробити це з профілактичною метою пропонують протиепізоотичні правила. Так, у селі Комишне, поблизу якого знайшли труп дикого кабана, зараженого АЧС, з 142 дворів свиней тримають 25 родин (загальне поголів'я в карантинній зоні оцінюють у 110 голів). Отож тварин забивають і віддають Луганському м'ясокомбінату на глибоку переробку — тушонку і ковбаси.

Як уже писала наша газета, причиною тривоги став інфікований мертвий кабан, якого луганські прикордонники виявили в річці.

— Те, що сталося на кордоні з Ростовською областю, — зазначає головний ветлікар Луганщини Микола Мартиненко, — мало трапитися. У російському Чортківському районі в трьох мисливських господарствах уже виявлено 86 трупів диких тварин. Не можна виключати, що вірус із домашніх господарств потрапив у дику природу й уразив практично всю прикордонну територію.

Як стверджує заступник голови облдержадміністрації Едуард Лозовський, «на сьогодні епідемії немає, є лише окремий випадок». І щоб не було лиха, на Луганщині розпочалася робота із запобігання поширенню АЧС. Зокрема, проводиться дезінфекція всіх транспортних засобів, що проїжджають через карантинну зону, звідти заборонено вивозити м'ясо, сало, молоко й взагалі будь-яку продукцію тваринництва. А після вирізання свиней на подвір'ях у районі обіцяють узятися за ліквідацію диких кабанів, щоб вони не могли розносити інфекцію.

До речі, влада поки що не визначилася з розміром компенсації жителям сіл за примусово забитих тварин. За словами заступника начальника департаменту ветмедицини Луганської ОДА Дмитра Мороза, в 2012 році, коли таке мало місце в Запорізькій області, на ці цілі держава виділила понад 2,5 млн. гривень. Як буде тепер — не відомо.

Алла АНТІПОВА.
Луганська область.
Фото прес-служби ОДА.

ТИМ ЧАСОМ

Білорусь запровадила тимчасові обмеження на ввезення живих свиней, свинини, а також продуктів переробки з Луганської області. Про це повідомляє департамент ветеринарного й продовольчого нагляду Мінсільгосппроду РБ.

Загибель людей на пожежі: нещасна неминучість чи злочинна закономірність

Через три доби так і не назвали причин трагедії на харківському заводі «Хартрон» і винних у загибелі людей. Посадові особи Держслужби з надзвичайних ситуацій запевняють громадськість, що вони діяли за інструкцією, а жертв могло б бути і більше, якщо б не їхні вмілі дії.

«Пожежа на ювелірній фабриці була ліквідована оперативно й професійно», — заявив керівник Держслужби з надзвичайних ситуацій Михайло Болотських. І як аргумент навів той факт, що рятувальні служби прибули на місце події через 6 хвилин після виклику. «У гасінні пожежі було задіяно 20 одиниць техніки й понад сто людей особового складу. Усі рішення на місці приймалися грамотно й вчасно», — підкреслив він.

Нині є дві версії причин пожежі: порушення правил техніки безпеки й людський фактор.

Нагадаю, вогонь у приміщенні, де містилося ювелірне виробництво, виник близько 11.30 минулої середи. О 12.40, за даними ДСНС України, пожежу локалізували, о 14.10 — ліквідували. Рятувальникам вдалося вивести з будинку 22 людини, 8 загинули, 7 постраждали. За інформацією прокуратури, у момент пожежі на робочому місці перебувало близько 200 людей. Вогнем пошкоджено четвертий і п'ятий поверхи будівлі на площі 250 кв. метрів. Але якщо пожежа була локальна, чому така кількість жертв? І який ступінь вини в тому, що відбулося, пожежників?

Відповідаючи на зауваження журналістів, що уникнути смертей можна було, використовуючи брезентові тенти, Михайло Болотських заявив, що такі спецзасоби не є частиною озброєння рятувальників і не використовуються ще з радянських часів. Але чому не застосували сучасні надувні спецзасоби, які дали б змогу врятуватися тим, хто вистрибував з вікон? Кажуть, їх немає, немає необхідних коштів у відомчому бюджеті.

Стан усіх потерпілих під час пожежі, які перебувають у лікарні швидкої й невідкладної медичної допомоги, поліпшився, повідомила головний лікар лікарні Олена Ковальова. Родинам загиблих виплатять по 100 тисяч гривень.

Микола КОСИЙ.
Харків.

СПОРТ

Запорізька дівчина стала найкращою

Шашки. Звання чемпіонки світу серед юніорів здобула 15-річна Анна Дмитренко **(на знімку)** із Запоріжжя. Змагання відбулися у французькому селі Мірпуа-сюр-Тарн. Аня очолила турнір у бліці, перемігши у швидких шашках навіть діючу на той час чемпіонку світу з Китаю.

Дмитренко — вихованка тренерів Олега Компанійця та Ігоря Кірзнера, а також запорізької ДЮСШ №8 та спортклубу «Мотор Січ». Варто додати, що торік у листопаді ще один вихованець цих тренерів, Денис Меженін, став чемпіоном світу серед міні-кадетів (11—13 років) на турнірі в Орші (Білорусь).

***Леонід* СОСНИЦЬКИЙ.**
Запоріжжя.

І придбали, і втратили

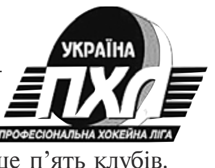
Футбол. Тренер ФК «Зоря» (шосте місце в поточному чемпіонаті країни) Юрій Вернидуб розповів про кадрові зміни в команді. Отже, в новому році луганці припинили співробітництво з Сергієм Ференчаком, Іллею Галюзою та Максимом Жичиковим. Натомість прийняли до своєї родини Руслана Малиновського, з яким підписали річну орендну угоду.

— Руслан пройде з нами збори і, сподіваюся, зможе підсилити конкуренцію в команді, — розповів наставник «Зорі». — Про нього гарні відгуки, але щось конкретне про цього виконавця поки що не скажу. А от після першого, другого зборів уже можна буде говорити конкретніше.

Ми продовжуємо пошук гарного розігруючого. Є кілька кандидатів на цю позицію. Тривають перемовини, і маю надію, що вони завершаться для нас позитивно. До речі, у Михайла Цакича закінчилася орендна угода з білоруською командою «Славія-Мозир», тому він повернувся до нас. Разом з президентом клубу та генеральним директором ми подумаємо, як краще вчинити. Можливо, дамо шанс Михайлові та знову віддамо його в оренду. Або ж розірвемо з ним контракт. Час покаже.

Алла АНТІПОВА.
Луганськ.

Турнірна хроніка

Хокей. З горем пополам триває регулярний чемпіонат України, на дистанції якого залишилося лише п'ять клубів.

«Білий Барс» (Біла Церква) — «Леви» (Львів). 10:1 (6:0; 3:0; 1:1).

«Компаньйон» (Київ) — 33 очки (14 матчів), «Білий Барс» — 32 (15), «Генерали» (Київ) — 25 (16), «Сокіл» (Київ) — 17 (12), «Леви» — 10 (15).

Чому не застосували сучасні надувні спецзасоби, які дали б змогу врятуватися тим, хто вистрибував з вікон?

Альпіністів з Одеси знайшли живими

Фахівці гірської рятувальної служби МНС Російської Федерації в результаті пошукової операції, що тривала протягом трьох годин, виявили двох альпіністів з Одеси, які зірвалися під час сходження на Ельбрус.

Стан одного спортсмена — тяжкий. Його доправлено до лікарні міста Тирниауза з травмами голови. Другому госпіталізація не знадобилася.

Група альпіністів, котрі підкорили кавказьку вершину за класичним маршрутом, була сформована 31-річним інструктором-методистом Володимиром Клебанським в Одесі.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

ФОТОФАКТ

Готуючись до зустрічі року Коня, що за східним календарем настане 31 січня 2014-го, китайський квартал у Сінгапурі прикрасили ліхтариками у формі коней, що символізують активність, радість, незалежність, витривалість та життєлюбство і, водночас, — нетерплячість, марнославство та егоїзм.

Фото Xinhua/Укрінформ.

Влада, яка не може захистити право і закон, робить із себе посміховисько і, врешті, стає непотрібною

У перші тижні після Нового року у Гамбургу триває протистояння лівих радикалів і поліції. Після масових заворушень 21 грудня минулого року сенат міста і поліція оголосили значну територію довкола альтернативного культурного центру «Червона флора» «зоною небезпеки», в якій поліція може навіть без явного приводу перевіряти документи, проводити огляд особистих речей і забороняти тим чи іншим особам перебувати на території зони.

Спочатку зона охоплювала територію, на якій мешкають близько 80 тисяч громадян, аж поки 9 січня її дещо не зменшили. Під час обшуків у підозрілих осіб було вилучено дубці, піротехніку та чорні маски, кілька десятків осіб затримано, четверо заарештовано. Проти запровадження «зони» у вівторок, 7 січня, відбулася спонтанна (тобто не погоджена з міською владою, але легальна) мирна демонстрація.

Голова опозиційної фракції християнських демократів (ХДС) в гамбурзькому сенаті Дітріх Верзіх заявив: «Якщо схильні до насильства молодики візьмуть командування в свої руки і «Червона флора» стане джерелом тяжких злочинів, то місто повинне щось робити».

З огляду на насилля щодо поліцейських з боку «лівих» демонстрантів голова поліцейської профспілки Йоахім Лендерс вимагає додаткового озброєння гамбурзької поліції електрошокерами, а депутат бундестагу Вольфганг Босбах — посилення в Карному кодексі санкції за спротив поліції.

Юридично ситуація довкола масових заворушень 21 грудня минулого року поки що не розв'язана. Тому правди про те, що сталося в Гамбургу, поки що дві. Одна — від демонстрантів, які захищали свій культурний центр. Інша — від поліцейських, котрі демонстрацію спочатку зупинили, а потім брандспойтами, палицями і сльозогінним газом розігнали та офіційно — через її «немирний характер» — заборонили.

«Червона флора» колись була театром в центрі міста, потім довго стояла порожньою, аж поки її не захопили так звані автономи — німецькі ліві радикали, які вже понад 20 років користуються цим будинком як своїм «культурним центром». І хоча понад десять років у будинку формально є приватний власник, фізично віддавати «Червону флору» власникові ніхто не збирається. Утім власник вирішив її продати і зажадав від поліції звільнити приміщення від постояльців. Для власника тут ідеться про мільйони євро неодержаної орендної плати і про мільйони, які він хоче виручити від продажу. Ліві радикали, котрі безплатно користуються цим будинком, заявили, що без опору вони його не віддадуть.

Звільнення мало відбутися після католицького та протестантського Різдва (25—26 грудня), але, оскільки між Різдвом і Новим роком у Німеччині ніхто особливо серйозними справами не займається, то виходило, що сутички, без яких справа не могла обійтися, «планували» на 2014 рік. А 21 грудня мала відбутися лише мирна демонстрація на захист «Червоної флори», ще кількох аварійних будинків та мігрантів з Африки, з якими, за уявленнями організаторів демонстрації, Європейський Союз обходиться не надто гостинно.

І от тут поки ще не з'ясовано, чи то поліція без причини зупинила демонстрацію і це викликало протест (із киданням фаєрів, петард, пляшок і каміння), чи то спочатку було каміння проти поліцейських, а вже потім останні почали гамселити демонстрантів і розганяти їх водометами й газом, а ті захищалися заготовленими металевими прутами, фаєрами, пляшками, бруківкою та вивернутими із землі стояками дорожніх знаків.

Зрозуміло тільки, що серед приблизно семи тисяч демонстрантів, зокрема, батьків з дітьми, було понад 4700 членів так званого чорного блоку — особливо схильних до насильства лівих екстремістів з усієї Німеччини. Проти них стояли заздалегідь стягнуті з численних федеральних земель понад три тисячі поліцейських.

У результаті сутички було травмовано, за даними поліції, 169 стражів порядку, 19 з них з важкими пораненнями доправлені до лікарні, один втратив свідомість від удару каменем по голові. «Таких проявів насилля в нас уже давно не було», — заявив речник гамбурзької поліції. Його особливість: демонстранти діяли без огляду на життя і здоров'я поліцейських та перехожих. «Це є для нас незвичним і новим», — додав він.

За даними демонстрантів, серед них було 500 поранених, мешканці прилеглих будинків розповідають про «полювання» поліцейських за демонстрантами і принаймні про одного демонстранта, який лежав без пам'яті. 21 демонстранта від 17 до 52 років заарештовано, 320 — тимчасово затримано. «Поліція була дуже агресивною, — пригадав один з демонстрантів, — такої неконтрольованої і нервової поліції ми не чекали». Після розгону і заборони демонстранти били в різних районах міста вікна, особливо в банках та магазинах, підпалювали сміттєві контейнери і пошкодили 61 авто, з них 46 автомобілів поліції.

Серед заарештованих — шестеро радикалів, яких вже неодноразово затримувала поліція. Всі вони одразу після з'ясування особи були випущені на волю, бо поліція вважає, що не існує загрози їхньої втечі. Окрім того, вважає поліцейська профспілка, такі справи дуже важко доводити в суді. Якщо вину буде доведено, їх теоретично очікує покарання до одного року позбавлення волі, за напад на поліцейських — до трьох. Практично — такі вироки суди не виносять.

В одному випадку двох невідомих демонстрантів звинувачують у «підпалі, що загрожував людському життю». У складі групи з 15 осіб в масках вони напали на поліцейський автомобіль, і ці двоє вкинули в нього через розбите бокове вікно пляшку з запалювальною сумішшю, хоча в машині сидів водій. Це може бути розцінено судом як замах на життя людини.

Будуть, вочевидь, і позови до поліцейських. Принаймні за схожого брутального розгону демонстрації кілька років тому в Штутгарті проти поліцейських було подано 380 позовів і за ними відкрито 19 карних справ.

Віктор ТИМЧЕНКО.

Берлін.

На Закарпаття завітали словацькі колядники

До Закарпатської облдержадміністрації завітали словацькі колядники. Їх зустріли заступник голови ОДА Іван Качур (на знімку ліворуч) та почесний консул Словацької Республіки у смт Великий Березний Олег Адамчук.

Уже традиційно на початку січня вихованці колективу «Сім» із міста Вранов-над-Топльов приїжджають до Ужгорода. Нинішній візит колядників, **повідомили «Голосу України» в ОДА,** відбувся за сприяння почесного консула України в Словацькій Республіці Станіслава Обіцького.

— На новорічно-різдвяні свята чекають і дорослі, й діти. Адже цей період — один з найсвітліших та найприємніших у житті кожного з нас. Святковий візит о цій порі словацьких народних колективів став уже доброю традицією. Ми завжди раді гостям зі Словаччини. Це демонструє, що між Закарпаттям та Пряшівським краєм налагоджено ефективну співпрацю, зокрема, у культурній сфері, — зазначив заступник голови облдержадміністрації.

Колядники виконали з десяток колядок, за що отримали солодкі подарунки і щирі оплески присутніх.

Василь НИТКА.

Ужгород.

Фото надане прес-центром облдержадміністрації.

ПЛАНЕТА

Третій запуск «Антареса» — знову успіх

9 січня о 20.06 за київським часом із Центру космічних польотів на острові Уоллопс (США) проведено пуск нової ракети-носія «Антарес». Це вже третій успішний запуск у рамках спільної американо-української програми.

Кооперація учасників програми «Антарес» є унікальною, оскільки в рамках цієї програми українська сторона вперше виконує весь комплекс робіт із проектування, відпрацьовування і виготовлення матеріальної частини основної конструкції першого ступеня ракети-носія на замовлення Національного космічного агентства США.

Ракета-носій призначена, насамперед, для доставки вантажів на Міжнародну космічну станцію, а також для запуску комерційних і державних космічних апаратів. Носій складається із двох ступенів і космічного вантажного корабля «Сігнус» (третій ступінь), який має доправити на Міжнародну космічну станцію близько 1600 кг корисного вантажу, починаючи від питної води та продуктів харчування і закінчуючи деталями для обслуговування станції та устаткуванням для проведення понад двадцяти експериментів. Як вторинне корисне навантаження на орбіту відправляють 28 космічних апаратів «Flock» і п'ять наносупутників.

Головний розробник ракети-носія — корпорація Orbital Science Corporation (США). Основна конструкція першого ступеня «Антареса» розроблена конструкторським бюро «Південне». Підготовка ракети до запуску, її випробування і пуск виконані за участі фахівців ДП «Південне», ДП «ВО «ПМЗ». Основну конструкцію першого ступеня ракети-носія розроблено в кооперації з українськими підприємствами «Хартрон-Аркос» (Харків), «Київприлад» (Київ), «Хартрон-ЮКОМ» (Запоріжжя), «ЧЕЗАРА», «РАПІД» (Чернігів) та інших. Українські фахівці в повному обсязі забезпечили виконання усіх операцій у своєму секторі відповідальності.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.

Для допиту можуть викликати працівників ФСБ Росії

Кримінальну справу, порушену стосовно Олександра Федоровича — єдиного українського рибалки, який вижив після зіткнення з російським прикордонним катером в Азовському морі у липні минулого року, — передано до України. Тепер слідство ведуть органи прокуратури Донецької області. Про це повідомив журналістам у п'ятницю прокурор області Олег Сюсяйло.

«З ініціативи Генерального прокурора України від Генпрокуратури РФ на нашу адресу направлена в порядку прийняття кримінального провадження кримінальна справа, порушена стосовно О. Федоровича за статтею 256 Кримінального кодексу Російської Федерації, — за незаконне видобування біологічних ресурсів. Органами прокуратури Донецької області прийнято відповідне слідство. Вже зараз складено детальний план заходів, що повинні виконати. Намагаємося дійти істини, що все-таки сталося 17 липня 2013-го», — зазначив прокурор області.

За словами Олега Сюсяйла, обговорюється питання про можливість виклику на територію України працівників ФСБ Росії, які перебували на прикордонному катері під час зіткнення з українським рибальським човном. «Разом з тим як альтернатива, нами розглядається питання про можливий допит у режимі відеоконференції цих працівників на території Російської Федерації», — додав прокурор.

Як розповіла «Голосу України» дружина Олександра Федоровича Марина Ніколаєва, її чоловіка допитали як свідка у кримінальному провадженні. «До 20 лютого у нас був продовжений термін слідства в Росії. Звідти жодних викликів не надійшло. Поки що Олександр проходить як свідок. Але ми домагатимемося, щоб його визнали потерпілим. Тоді вимагатимемо компенсації від Росії», — сказала М. Ніколаєва.

Ліна КУЦ.

Донецька область.

Учора вночі у селищі–райцентрі Машівка Полтавської області невідомі відбили голову пам'ятнику Леніну. На тулубі пам'ятника та постаменті для нього руйнівники залишили написи «Слава Україні!», «Поставте Б. Хмельницького краще» тощо. Відкрито кримінальне провадження за ознаками хуліганства, *інформує наш власкор Василь Неїжмак*

10 січня у Львові відкрили новий тролейбусний маршрут №20, який проліг від автовокзалу до Національного університету імені Івана Франка. Новий маршрут обслуговуватимуть сім тролейбусів. Приблизний інтервал руху 13—14 хвилин, *повідомляє наш львівський власкор Богдан Кушнір*

Здобутки чи недоліки освіти: що переважить?

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Міністерство обіцяє 100 тисяч нових місць у дитсадках

За минулий рік в Україні створено понад 50 тисяч додаткових місць у дитячих садках. Протягом 2014-го планується організувати ще стільки само. Про це заявив міністр освіти і науки України Дмитро Табачник. «На виконання соціальних ініціатив Президента України Віктора Януковича «Діти — майбутнє України» нам поставлено завдання протягом 2013—2014 років створити 100 тисяч місць у дитсадках. І це буде виконано», — запевнив урядовець. Окрім цього, підбиваючи підсумки досягнень 2013 року, він виділив ухвалення Концепції профільної освіти, що впроваджуватиметься з 1 вересня 2018 року.

Згадав міністр і про максимальне фінансування програми видання підручників — 243,2 мільйона гривень. На ці гроші надруковано 12 685 569 примірників навчальної літератури і, чи не вперше за роки незалежності, з'явилося 11 різних підручників шрифтом Брайля для дітей з вадами зору.

Серед особливих перемог міністерства також названо модернізацію 8004 спортивних майданчиків, 687 з яких — новобудови, а також факт незакриття жодного позашкільного закладу та запровадження уроків плавання.

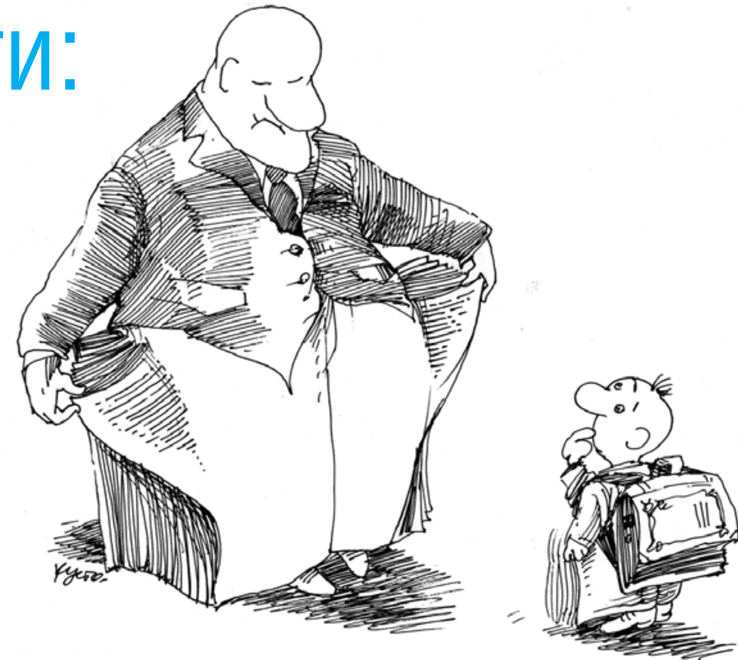
Експерти лякають хронічним недофінансуванням

Утім, незалежні експерти в роботі профільного відомства бачать багато мінусів. Зокрема, як вже писав «Голос України», голова Комітету Верховної Ради з питань науки і освіти Лілія Гриневич назвала 2013-й роком виживання через поглиблення недофінансування освіти на місцях. «Аналізуючи проект бюджету на 2014-й, можемо сказати, що криза триватиме, — попередила голова комітету. — У формулу міжбюджетних трансфертів закладається вартість навчання учня 8800 гривень на рік, проте треба розуміти, що школяр коштуватиме органам самоврядування від 9,5 до 15 тисяч гривень. Визначаючи такий норматив, ми одразу створюємо проблеми для місцевих бюджетів і перекладаємо додаткове фінансування на батьківську кишеню. Власне, явище, коли батьки доплачують за утримання шкіл, призводить до поглиблення різниці в доступі до якісної освіти».

Розкритикували експерти й програму «Шкільний автобус». Нині не вистачає понад тисячі машин для дітей з віддалених сіл. Вирішити це питання влада мала б ще минулого року. Натомість торік їх купили вдвічі менше, ніж 2012-го, — 438 проти 900. Скільки автобусів закуплять цього року, поки що невідомо.

Ситуація з діаметрально різними оцінками ситуації в освіті нагадує закон діалектики про єдність і боротьбу протилежностей. Борючись, протилежності мають долати протиріччя. Чи вдасться це владі й громадськості, покаже час.

Маргарита СОКОЛОВСЬКА.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Є у реконструкції початок...

Гостиний двір, Десятинний провулок, фундамент Десятинної церкви, вулиця Жилянська — це далеко не повний перелік «гарячих точок», на яких протягом минулого року тривало протистояння захисників історичного архітектурного обличчя міста і забудовників.

Відбити удар важкої будівельної техніки вдавалося не завжди. Найбільшим програшем минулого року культуролог Владислава Осьмак називає Гостиний двір. Численні акції протесту і публікації, в тому числі і в «Голосі України», не принесли результату: нині там на повну силу триває так звана реконструкція. І надії на те, що його перетворення на торговельний комплекс зупиниться, майже не залишилося.

Продовжує втрачати своє історичне архітектурне обличчя Київ і в новому році.

Будинок за адресою Саксаганського, 111, в якому свого часу мешкав Михайло Грушевський, у перші дні січня майже повністю розібрали. Уціліла лише частина першого поверху. І попри те що з 2007 року ця будівля перебувала у приватних руках, а власник офіційно планував її «реконструювати» в торговельно-офісний центр, кияни такому розвитку подій обурилися. Навчені гірким досвідом, вони припускають, що і цього разу за терміном «реконструкція» ховається банальне нищення історичного середовища. Вчора біля приміщення прокуратури Шевченківського району столиці влаштували пікет. Лейтмотивом акції стало питання: «Чому прокуратура не припиняє незаконну, на їхню думку, забудову?».

Віктор ДЕЙНЕКА.

Біля прокуратури Шевченківського району міста Києва відбулася акція протесту проти незаконного будівництва під гаслом «Чому правоохоронці не припиняють незаконну забудову на вул. Саксаганського, 111?». Згадану земельну ділянку виділено міжгосподарській асоціації «АРКОР» за рішенням Київради 28 вересня 2006 року. Днями забудовник зруйнував старовинний особняк XIX століття, в якому жив Михайло Грушевський.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Заборгували майже дев'ять мільйонів

Станом на 1 грудня 2013 року загальна сума невиплаченої заробітної плати працівникам підприємств, установ та організацій Кіровограда сягнула 8,8 мільйона гривень. І це без урахування боргів перед працівниками малих підприємств, повідомляє Головне управління статистики в Кіровоградській області.

Вчасно не отримали заробітну плату 1700 працівників, кожному з яких не виплачено в середньому по 3,3 тисячі гривень.

Петро МЕЛЬНИК.

Кіровоград.

Цивілізація прийшла в глибинку

У селах Грабщина Липоводолинського і Сарнавщина Конотопського районів у перші дні нового року ввели в експлуатацію водопровідні мережі. У першому селі їх довжина становить майже 2,5 кілометра, у другому — понад 6 кілометрів.

Фінансували зведення водопроводів з бюджетів районних і сільських рад, допомагали коштами і місцеві мешканці.

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

Херсонці отримають професії «другого шансу»

Ваучери на здобуття другої професії коштом держави отримали від обласного центру зайнятості 578 мешканців Херсонщини старші 45 років. Усі вони вже мають вищу освіту бухгалтерів, економістів, меліораторів, гідрометеорологів, але через вік не можуть знайти роботу. Показово, що багато хто з них не збирається надалі працювати у білій краватці і шукає фах саме для роботи на землі. За словами першого заступника обласного центру зайнятості Людмили Барабаш, найпопулярнішими професіями «другого шансу» для претендентів на отримання ваучерів стали агрономія, механізація та землеустрій. На внутрішньому ринку праці гарно оплачувані вакансії для представників таких професій є завжди, що для сільськогосподарського регіону цілком природно.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

Херсон.

ЦИФРА

115,5 тис. грн.

грошової допомоги виділив Хмельницький міськвиконком з місцевого бюджету дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування. Ті, хто має відповідний статус, щомісяця отримуватимуть на кишенькові витрати по п'ятдесят гривень.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Грип відпочиває

Протягом другого календарного тижня нового року до лікарів області звернулося 1237 осіб з ГРВІ та грипом. Це на 567 випадків менше порівняно з попередніми сімома днями. Серед тих, хто занедужав, — 826 дітей віком до 17 років (66,8% хворих). Госпіталізовано 92 особи, з яких переважна більшість малюки. Про це повідомила начальник відділу Головного управління Державної санітарно-епідеміологічної служби у Закарпатській області Вікторія Дьордяй.

Показник захворюваності на грип та ГРВІ серед населення області на 72 відсотки нижчий за епідемічний поріг та відповідає середньому рівню. Від початку сезону з метою профілактики щеплено 4689 осіб медичного та епідемічного ризику, з яких 1360 дітей.

Василь НИТКА.

Ужгород.

Міліціонера, який застрелив безхатченка, затримали

Міліціонера, який застрелив бомжа у Севастополі, можуть притягнути до кримінальної відповідальності. Як повідомили в міській прокуратурі, відомості за цим фактом внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань за ч. 1. ст. 115 КК України.

Зранку в четвер у центрі міста, поблизу пам'ятника Затопленим кораблям, комунальники знайшли чоловіка з вогнепальним пораненням у груди. Під час огляду тіла правоохоронці виявили тілесні ушкодження у вигляді численних травм обличчя. «Особу чоловіка не встановлено. Ймовірно, це особа без постійного місця проживання, — повідомили в прес-службі прокуратури. — За підозрою в скоєнні вбивства затримано інспектора патрульної служби УМВС України в місті Севастополі прапорщика міліції 1979 року народження, який повідомив, що застрелив цього громадянина близько 3:30 ранку з табельної зброї».

Микола МАГДИЧ.

Севастополь.

Лише 15% випускників шкіл мають намір навчатися робочих спеціальностей (міністр Дмитро Табачник)

Музика в кольорах

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

На одному з таких — «Музичні інструменти з незвичних матеріалів» — побував і «Голос України». Його ведуча, викладач музики у дитячому садочку Наталя Какаркина, розповідає: ще з дитинства любила перетворювати різні речі на музичні інструменти. З роками це хобі переросло у професію. А зараз моя чотирирічна донька також грає на всьому, що потрапляє під руку. Головне в таких заняттях — розвити у малечі відчуття ритму, фантазію, потяг до творчості.

Два десятки дітей грали на пластикових тарілках, картонках, шматочках водопровідних шлангів. Створюючи мелодії, зазвичай зрозумілі тільки самим виконавцям. Але головне — всім було дуже весело та цікаво. А наостанок пісня «Про маленького павучка» під музичний акомпанемент оркестру з целофанових пакетів та соло ребристої пральної дошки викликало гучні аплодисменти у присутніх.

Андрій НЕСТЕРЕНКО.

Фото автора.

ФОТОФАКТ

Екскурсію для дітей, які потребують соціальної уваги та підтримки, провели в Дніпропетровському історичному музеї імені Яворницького. Вони не тільки побачили цікаві експонати, а й узяли участь у різноманітних пізнавальних іграх з історії рідного краю. Усі присутні отримали солодощі та іграшки.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.

Фото прес-служби ОДА.

Податківець отримав строк за побиття представника ЗМІ

Центральний районний суд Миколаєва визнав київського податківця винним у побитті миколаївської журналістки. Слухання у справі тривали майже півроку, а сама неприваблива історія відбулася... у травні 2011-го.

Інцидент стався в приміщенні спеціалізованої ДПІ по роботі з великими платниками податків Миколаєва. Співробітники спецпідрозділу податкової міліції «Рись» напали на журналістів газети «Наше місто» Олександра Влащенка та Наталю Барбарош, щоб перешкодити підготовці репортажу. Забрали редакційний фотоапарат, знищили знімки, при цьому Наталія Барбарош отримала тілесні ушкодження.

Процес затягнувся, тому що в період досудового слідства обвинувачуваний устиг ще раз «відзначитися», вплутавшись у конфлікт в одному з київських барів, — він з пістолета важко поранив людину (потерпілий утратив око). У цій справі Володимир Гудим уже був засуджений, а потім етапований до Миколаєва.

За сукупністю злочинів за двома статтями в справі про журналістів, а також за попереднім вироком, остаточне покарання експодатківцю призначили у вигляді позбавлення волі на шість із половиною років з позбавленням права обіймати посади в правоохоронних органах на два роки.

Ірина НЕЖИГАЙ.

Миколаїв.

ДОВГОЖИТЕЛІ

Треба любити й шанувати людей

На другий день Різдва Христового Єфросинії Павлюк із селища Рокини Луцького району виповнилося 110 років. Вона — найстарша жителька Волині. Народилася жінка 1904-го в селі Копилля Маневицького району, де багато років мешкала разом зі старшою сестрою Палажкою. Коли та у віці 96 років відійшла в інший світ, переїхала в Рокині, де вже два десятиліття живе в сім'ї двоюрідної онуки Надії Засєкіної.

Життя Єфросинії Павлюк не було легким. На війні пропав безвісти чоловік, потім трагічно загинув єдиний 24-річний син. Секрет довголіття, за її словами, простий: треба любити і шанувати людей, бути поміркованим у їжі, не вживати спиртного. Нині на Волині мешкає 92 особи віком понад сто років. Цікаво, що чоловіки становлять лише п'яту частину довгожителів.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Є що згадати у 104-і іменини

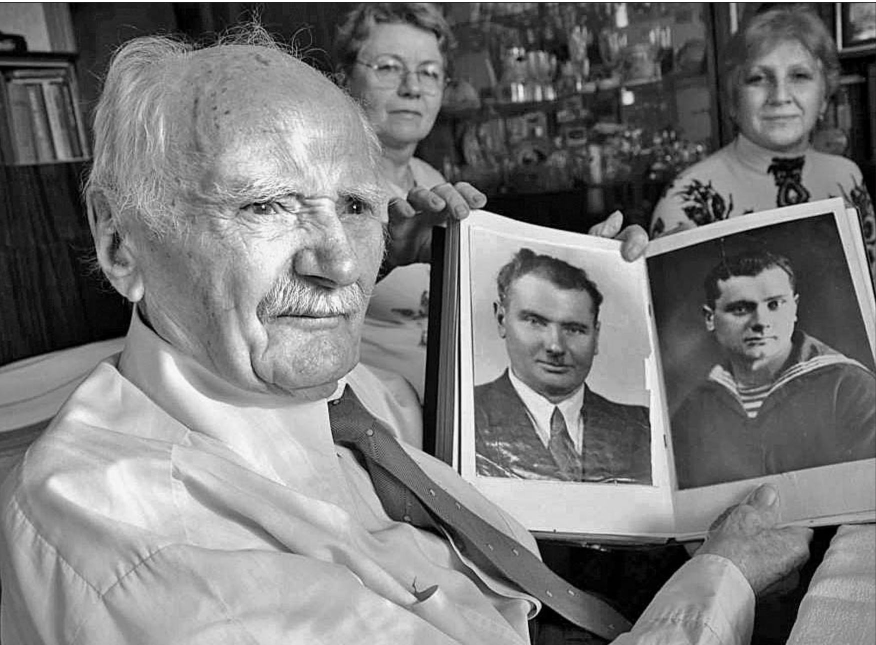
Ветерану війни з Житомира Івану Якимчуку виповнилося 104 роки. З днем народження його привітали заступник міського голови Наталія Леонченко, представники ради ветеранів. Під час зустрічі Іван Никифорович поділився з ними своїми спогадами.

Розповів, зокрема, про ситуації, в які потрапляв у роки Великої Вітчизняної війни. Він показав фотоальбом, де зберігаються знімки з дитинства, молодості, воєнних років. А згадати йому є що. Під час війни боровся з ворогом у партизанському загоні, що входив до з'єднання, яким командував Маліков. У мирний час, аж доки не виповнилося 80 років, працював в автоколоні держлісгоспу спершу водієм, механіком, а потім керівником підприємства.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Фото надане управлінням зв'язків з громадськістю Житомирської міськради.

Іван Якимчук показує фотоальбом, де зберігаються знімки з дитинства, молодості, воєнних років.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...«Лісовичок» пригощає кавою та пропонує дари «зеленого храму»

У Вельбівському лісництві державного підприємства «Гадяцький лісгосп» днями урочисто відкрили павільйон-крамницю «Лісовичок». За словами начальника обласного управління лісового та мисливського господарства Юрія Тараненка, це вже другий магазин із такою назвою на Полтавщині (перший угніздився поблизу її столиці). Лісівники краю облаштували їх у своєму фірмовому стилі.

У кожній із таких крамниць можна придбати дари «зеленого храму» — від віників і дров до сувенірів та декоративного садивного матеріалу. Не меншою популярністю серед покупців користуються лісовий мед, ягоди, гриби, збори трав. Така продукція тут дешевша, ніж деінде, та водночас якісна, екологічно чиста. Зрештою, у згаданих оазах затишку, які милують око, мандрівники можуть просто перепочити, посмакувавши ароматним чаєм чи кавою.

Василь НЕЇЖМАК.

Полтавська область.

...обрали найвищу ялинку

Святкова ялинка в Івано-Франківську разом з новорічними деревцями Сум та Донецька посіла шосте місце в топ-десятці найвищих новорічних дерев, встановлених в Україні. Вони заввишки 23 метри.

Найвищою є харківська зелена красуня — 39 метрів. На другому місці 28-метрова ялинка у Вінниці, новорічні символи в Луганську та Хмельницькому заввишки 26 метрів. Четверту сходинку посідає Рівне — 25, п'яту — Чернівці (24 метри).

Галина БРУХАЛЬ.

Івано-Франківська область.

...у Пересопниці буде «Хорея Козацька»

Традиційний слов'янський фестиваль «Коляда» у середині січня відбудеться в культурно-археологічному комплексі «Пересопниця», що в одноіменному селі Рівненського району. Про бажання взяти участь у ньому вже заявили гурти з нашої, а також колективи з Луганської, Житомирської, Черкаської областей. Колядуватиме в Пересопниці й столичний ансамбль «Хорея Козацька», який відтворює українську музику різних епох.

Нинішня «Коляда» обіцяє бути різножанровою, у її програмі — вертепи, піснеспіви, водіння Маланки, гра на старосвітській бандурі. Туристи, які завітають до Пересопниці на «Коляду», крім різдвяних дійств, зможуть побачити і вертеп тіней.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

...не дали розтягнути залізницю

Співробітники лінійного відділу Управління МВС України на Донецькій магістралі затримали двох жінок, які розбирали залізничні колії на станції Попасна. П'ятдесятилітня громадянка і її тридцятирічна напарниця працювали, озброївшись гайковим ключем. Вони встигли зняти шість металевих підкладок, 24 костилі та 20 клемних болтів, які планували здати в пункт прийому металобрухту.

Триває слідство, яке уточнить суму збитків, завданих залізниці. Як повідомили в лінійному відділі, зловмисницям загрожує позбавлення волі на строк до трьох років.

Алла АНТІПОВА.

Луганськ.

З 10 по 20 січня на Тернопільщині триватиме міліцейська акція «П'яний за кермом — злочинець», передає наш власкор Любов Левицька

На Тернопільщині невідомі самовільно вирубали дерева, завдавши державі збитків більш як на 170 тисяч гривень. Загалом в області за порушення у сфері охорони лісів торік притягнуто до відповідальності 130 посадовців, передає *наш власкор Любов Левицька*

Національний банк України ввів в обіг пам'ятну монету «75 років Кіровоградській області». До речі, це вже друга монета, присвячена Кіровоградщині. У 2004 році в обіг вийшла монета «250 років Кіровограду», *інформує наш власкор Сергій Мельник*

Щиру усмішку за гроші не купиш

Місячник Новорічно-різдвяних свят, який розпочинається Днем Святого Миколая, — це час, коли діти, від найменшого до найстаршого, вірять у казку й очікують подарунків від Миколая, Діда Мороза, Санта Клауса та інших казкових персонажів. Це пора святкових родинних столів і домашнього затишку. Та бувають у житті випадки, коли навіть під час цих добрих свят діти не можуть щиро радіти, оскільки їх життя захмарене хворобами, сирітством чи іншими непереборними проблемами.

Разом зробимо більше!

Волонтери Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, які намагаються не проходити повз людське горе, шостий рік поспіль проводять у своєму виші благодійну акцію «Разом зробимо більше!».

За словами ректора педуніверситету Анатолія Кудренка,

основні завдання акції — привернути увагу громадськості до важливості доброчинності, дати можливість молоді долучитися до надання безкорисливої допомоги дітям з особливостями інтелектуального розвитку.

А також ознайомити якомога більше людей зі здібностями та талантами дітей з особливими потребами, сприяти інтеграції таких дітей у суспільство.

Ще на початку 90-х років директор Інституту педагогіки і психології Сумського державного педуніверситету Людмила Левченко вивчала досвід розвитку освіти у Словаччині, Німеччині та Англії і саме там вперше побачила волонтерство в дії.

— Мене вразило, що за кордоном для людей благодійність є одним із пріоритетів у суспільстві, — розповіла вона. — У всіх аптеках та магазинах стояли скриньки для збору коштів для різних незахищених верств населення. І люди там раділи, що можуть хоча б частково допомогти нужденним. Тож нині, готуючи соціального педагога, психолога, вчителя початкових класів, вихователя дошкільного закладу, ми закладаємо фундамент благодійності та волонтерства і в нас.

Акція «Разом зробимо більше!» передбачає виставку-ярмарок, збір благодійних коштів, — зазначила завідувач кафедри корекційної та інклюзивної освіти Юлія Картава. — Крім того, студенти в її рамках влаштовують вистави та інтерактивні ігрові програми.

Посуд у подарунок

Шостий рік студенти-волонтери збирають кошти для дітей з особливими потребами і щоразу допомагають збутися чиїйсь мрії. Позаминулого року напередодні свята Миколая вони завітали до реабілітаційної установи змішаного типу для інвалідів та дітей-інвалідів з розумовою відсталістю — центру «Сприяння» товариства «Феліцитас».

— Майбутні дефектологи створили для вихованців центру справжнє свято із піснями та іграми, — розповіла куратор акції Марина Кісліцина. — Сюрпризом стали солодощі для всіх дітей, які приніс Святий Миколай.

Проте головним подарунком став... посуд. Ніби нічого особливого, та, хоч як дивно, саме він був потрібен вихованцям закладу.

— Ми розташовуємося на першому поверсі житлового будинку. Улітку 2012 року сусіди згори нас затопили, — розповіла методист центру «Сприяння» Тетяна Ушкал. — Цілу добу наше приміщення заливало окропом, псувалися стіни і меблі. На щастя, більшість витрат на ремонт покрила страховка. Допомагали меценати і батьки. Та найбільшої шкоди гаряча вода завдала кухні: шафи розламалися й увесь посуд побився. У період ремонту і після нього ми переживали нелегкі часи. І наші вихованці — діти з особливими потребами — мусили користуватися одноразовим посудом. Тож студенти-волонтери, подарувавши 30 наборів гарних кольорових тарілок і чашок, справді здійснили мрію всіх вихованців закладу.

Волонтери збирають гроші під час акції.

«У цьому — моє покликання»

Нещодавно у стінах СумДПУ імені А.С. Макаренка пройшли традиційні виставка-ярмарок робіт дітей з особливостями інтелектуального розвитку і дитячим церебральним паралічем та збір коштів на подарунки дітям-інвалідам до дня Святого Миколая.

Студентка Вікторія Годованик бере участь в акції «Разом зробимо більше» не один рік.

— Коли я подавала документи на вступ до вишів, хотіла бути лікарем, але, прийшовши сюди, спочатку не зовсім розуміла, що саме вивчатиму, — розповіла майбутній корекційний педагог. — А побувавши на волонтерській практиці вперше, я навіть трішки злякалася, адже працювати потрібно було з людьми з обмеженими можливостями. Та згодом зрозуміла, що в цьому і полягає моє покликання. Після закінчення вишу збираюся залишитися в Сумах і не покидати волонтерську діяльність. У майбутньому бачу себе спеціалістом, який займається з дітьми з особливими потребами.

На виставці-ярмарку ми познайомилися і з двома юними майстрами із Штепівської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату Саміром Золотарьовим та Анджелою Єрмашовою. Ці дітки з особливими потребами мають великі і добрі серця. Адже всі їхні думки спрямовано на те, щоб продати якнайбільше товарів і виручені кошти витратити на реалізацію чиєсь мрії.

— Ми щороку сюди приїжджаємо, показуємо власноруч створені вироби з дерева і закликаємо всіх, щоб їх купили, — казав Самір. — Ми хочемо долучитися до акції й допомогти дітям, які цього потребують.

...Усі кошти, які зібрали на ярмарку, буде спрямовано на допомогу дітям з особливими потребами. І нехай ці студенти не збирають мільйонні кошти, проте у свята діти не залишаються без уваги. Молодь Сум допомагає збутися їхнім мріям, які за гроші не купиш: це усмішки на обличчях малят, це відчуття потрібності і гармонії в душі, це вірні друзі, які допоможуть...

Наталія ІСІПЧУК.
Сумська область.
Фото надано автором.

Відкрити в собі дослідника

Зрозуміти, хто ми і звідки у цьому Всесвіті, що було до нас і що буде після нас — над цими питаннями працюють вчені різних країн. Найбагатші з них збирають у своїх лабораторіях талановиту молодь з усього світу. Інші, щоб проводити дослідження, об'єднують зусилля. Саме таким прикладом є Європейська рада з ядерних досліджень (ЦЕРН), розташований на кордоні Швейцарії та Франції. Відвідати серце світової науки здається недосяжною мрією. Але влітку минулого року для Івана Петренка (одинадцятикласника Заліщицької загальноосвітньої школи I—III ступенів з поглибленим вивченням інформаційних технологій і технологічних дисциплін імені Осипа Маковея) ця мрія стала реальністю. Він навчався у науковій школі з фізики, що діє на базі ЦЕРНу.

Леся Костянтинівна з Іваном та Наталею. Вчительці від нас — футболка з логотипом «Голосу України».

— Ми відвідали наукові центри і лабораторії, лекції для нас читали провідні науковці та викладачі Женевського університету, дізналися про принцип роботи великого адронного колайдера, бозона Хіггса, — розповідає Іван. — Найбільше вразив LNC-прискорювач, робота з атомом на детекторах CMS та ATLAS... Побували у багатьох музеях, Палаці націй. Особливо цікавим був для мене музей науки, де представлено розвиток фізики від давніх до сучасних найскладніших теорій.

Лекції українським школярам (всього їх було дванадцять) здебільшого читали англійською, лише зрідка російською, тому перед поїздкою довелося налягти на англійську. Допомогло спілкування з волонтером Корпусу миру (США) містером Марчем Бенксом, який допомагає заліщицьким школярам удосконалити англійську.

Іван Петренко потрапив до Женеви завдяки своїй роботі «Порівняльна характеристика кабельних та повітряних ліній електропередач», яка здобула друге місце у II етапі конкурсу захисту робіт Малої академії наук (МАН) у секції теоретичної фізики. До речі, хлопець продовжує працювати над цією темою.

Його однокласниця Наталя Жук посіла друге місце на VI Всеукраїнській науково-технічній виставці молодіжних інновацій та творчих проектів «Майбутнє України» (секція прикладної фізики). Тема її роботи — «Дослідження пристроїв, що використовують перепади температур у товщі води для отримання електричної енергії». Незважаючи на те, що Наталя, швидше за все, вступатиме до медичного університету, вона продовжує дослідження у галузі фізики. Зрештою, вони можуть допомогти їй у майбутньому: фізика і медицина тісно пов'язані, особливо на сучасному етапі.

Хоч би ким стали Іван та Наталя (хлопець також на роздоріжжі: обирає між архітектурою і точними дисциплінами), але одне цілком очевидно: це творчі, різнобічні особистості, котрі завжди перебуватимуть у пошуку.

Велика заслуга у цьому їхньої вчительки фізики, спеціаліста вищої категорії Лесі Костянтинівни Котик. Варто було лише побачити, яким по-материнськи теплим поглядом вона дивиться на улюблених учнів, щоб зрозуміти — це педагог від Бога. Захопити дітей фізикою, та ще коли майже вдвічі скоротили години на вивчення цього предмета, ой як непросто. Треба займатися позаурочно, шукати теми, які б зацікавили учнів, а найголовніше — знайти тих, хто має потяг до точних наук.

Звичайно, педагог може захопити інших тоді, коли сам неординарна особистість. Леся Костянтинівна — автор збірника задач, має звання «Вчитель року». 2011-го побувала в Інституті ядерної фізики в Дубно під Москвою, нещодавно повернулася з того-таки ЦЕРНу у Швейцарії. Мала запрошення до Інституту надвисоких енергій (США), але відмовилася. Недарма саме у цій школі буде обласний центр для викладачів фізики від Малої академії. Вчитися у Лесі Костянтинівни є чого.

Відкриттю юних талантів сприяє й те, що на базі школи дев'ятий рік діє філія Тернопільського обласного відділення МАН України. Школярі працюють у секціях фізики, інформатики, математики, географії, історичного краєзнавства, пишуть дослідницькі роботи, беруть участь в олімпіадах, конкурсах, перемагають, привозять нагороди. До того ж часто (Іван Петренко і Наталя Жук тому приклад) учні посідають перші місця в олімпіадах і конкурсах з різних предметів, що свідчить про їхній різнобічний розвиток. Списки тих, ким тут пишаються, довгі.

— У нас жива школа, — з гордістю сказала мені під час знайомства заступник директора з навчально-методичної роботи Ірина Галько, сама випускниця школи імені Осипа Маковея.

Який зміст вона вкладає в ці слова, я зрозуміла згодом. Принаймні ніде більше не доводилось бачити на стінах у шкільному коридорі фотографії всіх випускних класів, починаючи з 1947 року.

ДОВІДКА

Самому закладу в 2013 році виповнилось вісімдесят. Його гордість — музей українського письменника, критика, перекладача, журналіста, громадсько-політичного діяча Осипа Маковея. Саме він був засновником і директором школи (вчительської семінарії) в 1913-му. Його життєвий шлях є прикладом служіння Україні, а деякі твори і нині напрочуд актуальні, про що розкажуть екскурсоводи навчального закладу.

Любов ЛЕВИЦЬКА.
Тернопільська область.
Фото автора.

Інший Донецьк: у заводському цеху провели Різдвяний ярмарок

Дивовижні звірі й креативний бізнес

Дива «Самовара» — свої вироби представили 76 майстрів із усієї України.

Біля входу на ярмарок пихкає бутафорський «самоварище»: раніше він був частиною індустріальної конструкції, потім до нього приварили ручки, а всередині встановили дим-машину. На прилавках — тисячі унікальних речей ручної роботи: прикраси, шапки, комірці, гаманці, пряники. Ці багатства привезли 76 майстрів із Києва, Сум, Маріуполя, Артемівська, Донецька та інших міст країни. Продавалися роботи молодих українських художників, серед авторів — Роман Мінін, Олексій Салманов, Ганна Надуда. Уже в перший день ярмарку гості купили кілька фотографій і скульптур.

Вироби деяких ремісників, по суті, — оригінальні арт-роботи. Майстриня Лія Достлєва показує повстяних звірят з хоботами: «Ось «жемнюхи» — дружний народець, живуть у підземних норах, які прориваують хоботом. Вони дуже люблять чай з молоком, а взимку збиваються в пухнасті грудочки й сплять. «Жемнюхи» — бо їх приємно м'яти, торкатися». «Мої іграшки, швидше, для дорослих, але дітям вони теж подобаються. Якось у мене купили слона для маленької дитини — іграшка була затерта дитячими ручками, малюк не хотів з нею розставатися. Взагалі цікаву іграшку можна зшити із чого завгодно. В мене був проект: мені давали старий одяг, натомість я віддавала свою роботу, а з отриманого матеріалу робила нове звірятко», — розповідає майстер.

Тетяна Філевська приїхала з Києва, привезла вишукані комірці. «Універсальний варіант для комірця — вирізати форму зі старих джинсів, підібрати тасьму, каміння, намистинки, ґудзики й оформити виріб за допомогою текстильного клею. Комірець свідчить про смак людини, її характер. У мене багато таких аксесуарів під різні вбрання, сезони, настрої», — каже співрозмовниця.

«Самовар» уже став донецькою традицією: перший такий захід відбувся у грудні 2012 року. «Минулого року зробили акцент на декораціях, красивій картинці, цього — на інтерактивних об'єктах. На нинішньому ярмарку є ялинка з веб-камерами — інтерактивна «гірлянда», у якій відображаються люди. Відвідувачам подобається сенсорний екран, на якому можна фотографуватися і відправляти знімки в Twitter», — розповідає менеджер «ІЗОЛЯЦІЇ» з комунікацій Ольга Єфімова.

У ярмарку — важливий соціальний посил. Директор «ІЗОЛЯЦІЇ» Пако де Блас зізнається: «Ми прагнемо розбудовувати «креативну індустрію»:

творча людина реалізовує мрії, робить свою майстерність доступною для людей.

Готові в цьому допомогти: надати місце, юридичні й маркетингові послуги. Це — революція, так ми намагаємося створити в Донецьку нову економіку».

«Тусовка» професіоналів

Паралельно з ярмарком проходила серія інтерактивних воркшопів для підлітків. Теми майстер-класів — мистецтво й технології, серед лекторів — письменник Любко Дереш, актор Донецького музично-драматичного театру Микола Гусейнов, співробітники лабораторії «IZOLAB».

Під час ярмарку працював дитячий прес-центр «IZO-NEWS» — до нього увійшли учні донецької школи №135 і члени клубу «Юнпрес» обласного Палацу дитячої і юнацької творчості. За два дні діти створили газету «Включися!», у цьому їм допомагали журналісти, в тому числі автори «Голосу України», і співробітники Обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Парламентська газета стала партнером проекту, який має велике майбутнє.

«Хочеться створити «тусовку» професіоналів.

В області чимало дітей займаються в гуртках із журналістики, тож у нашої ідеї великий потенціал.

Плануємо розвиватися — можливо, друкувати тираж для шкіл. У підсумку отримаємо грамотних журналістів, котрі розумітимуть, як писати про сучасне мистецтво», — пояснює Ольга Єфімова.

Учасниця дитячого прес-центру восьмикласниця Аліна Дегтярьова зазначає: «Під час проекту навчилася працювати швидко і з чітко заданими розмірами матеріалу. Дуже сподобалося брати інтерв'ю, усі лектори — активні, яскраві особистості. Ще встигла побувати на воркшопах із фотографії та відеоарту».

Лектори теж у захваті від майстер-класів. Художник із Києва Марія Куликовська проводила воркшопи з відеомистецтва: тінейджери прослухали лекцію, переглянули зразки відомих медіа-робіт, а потім знімали свої відео. «Давно не бачила таких вдячних слухачів, вони інтелігентні й жадають відкриттів. На практичних заняттях аудиторія здивувала інтегрованістю в процес створення відеоробіт», — ділиться вона враженнями.

Марія ПРОКОПЕНКО.
Донецьк.

Фото Майї САЄНКО (надане «ІЗОЛЯЦІЯ. Платформа культурних ініціатив»).

Юні журналісти спілкуються з письменником Любком Дерешем.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...герої–прикордонники прагнуть повернутися на службу

Двоє сумських прикордонників, двоє героїв — прапорщик Микола Усок і старшина Руслан Божок — підвищені у званнях і нагороджені орденами «За мужність» III ступеня.

Історія з підривом прикордонного пункту «Бачівськ» на початку жовтня сколихнула всю країну. Прикордонники накрили собою терориста-смертника, який підірвав вибуховий пристрій. Цим вони врятували життя десятків людей, які перебували на пункті пропуску. Обидва отримали тяжкі поранення. Попереду — ще довга реабілітація. Утім, герої хочуть повернутися на службу в перші місяці 2014 року.

Владислав ЖМУРКОВ.

...названо найкращі тривимірні музеї

На Дніпропетровщині завершили конкурс на кращий 3D-музей. У змаганні взяли участь 72 музеї і музейні кімнати в школах та професійних училищах області. Експозиції створювали учні спільно з педагогами. Відбір здійснювали в номінаціях «Кращий музей школи», «Кращий музей професійного училища», «Кращий музей позашкільного навчального закладу», «Краща шкільна кімната-музей» і «Краща кімната-музей на базі професійного училища». Переможцями названо 21 тривимірну експозицію шкіл і професійних училищ Дніпропетровська, Дніпродзержинська, Кривого Рогу, Синельниківського, Петропавлівського, Нікопольського, Криворізького, Царичанського й Софіївського районів. Призи — телевізори, планшети й багатофункціональні музичні центри — встановлять у музейних кімнатах.

«Було створено 162 масштабні 3D-експозиції кімнат бойової і трудової слави, — розповів перший заступник голови ОДА Анатолій Крупський. — Віртуальні експозиції дали можливість майже 250 тисячам представників учнівської молоді ознайомитися в електронному форматі з безцінними експонатами й подіями Великої Вітчизняної війни».

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

На знімку: призери конкурсу.
Фото прес-служби ОДА.

...триває молитва на Майзлях

В Івано-Франківську проходить V Різдвяний фестиваль «Коляда на Майзлях» (народна назва мікрорайону міста). До Водохреща (19 січня) у місцевому храмі Царя Христа монастиря отців Василіян колядуватимуть та щедруватимуть колективи з різних куточків Прикарпаття, а також гості з Бучача (Тернопільська область), Дрогобича, Стрия та Львова — загалом до півсотні церковних хорів, фольклорних, родинних та дитячих ансамблів, солістів-вокалістів. Кожен тиждень «Коляди на Майзлях» завершуватиметься гала-концертом: 12 січня виступлять дитячі та однорідні колективи, 19 січня — мішані хори.

Відкриваючи фестиваль, ігумен монастиря отець Йосафат Фітель звернувся до вірян зі словами: «Нехай звуки коляди зворушать байдужих, додадуть нам надії, піднесуть на дусі, щоб ми пережили Різдво в радості, як одна родина, колядуючи щодня разом з учасниками фестивалю». За словами отця, «коляда є нашою спільною молитвою та справою поширення духовної і культурної єдності у нашій області та поза її межами».

Галина БРУХАЛЬ.

То чим насправді є «фашизм»?

У сучасній юриспруденції важко знайти інші правові терміни, значення яких було б настільки невизначеним, як «фашизм», «фашистська ідеологія», «фашистська символіка» тощо. Причиною цього є відсутність правового визначення цих термінів у міжнародно-правових актах, хоча фашизм та його ідеологію було засуджено відповідним рішенням Нюрнберзького трибуналу ще в 1946 р. Згідно з цим рішенням було проведено дефашизацію, денацифікацію, демілітаризацію, демократизацію Німеччини. Відсутній термін «фашизм» і в чинному законодавстві України.

Найзагальнішим науковим визначенням фашизму є таке: «**це найбільш реакційна диктатура представників фінансово-мілітаристського клану**».

Сьогодні ярлики «фашист», «фашизм», «пропагандист фашистської ідеології» різні політики намагаються приклеїти окремим особам, політичним діячам, партіям, організаціям, у результаті чого самі ці слова втрачають конкретне значення. На практиці це часто проявляється стосовно тих політичних партій та їх лідерів, які увійшли в політичний та правовий конфлікт з владою тієї чи іншої держави.

На думку вчених, що досліджують феномен фашизму, цей термін є базисним, в якому висвітлюються політичні, онтологічні, гносеологічні, етичні сторони людського співжиття.

Якщо звернутися до міжнародно-правових актів з цього приводу, то слід зазначити, що ані універсальні, ані регіональні міжнародні договори не використовують термін «фашизм» і пов'язані з ним дефініції. Лише деякі акти Генеральної Асамблеї ООН, які згідно зі Статутом ООН не мають юридично обов'язкової сили, використовують цей термін не розкриваючи його зміст. Серед них, наприклад, резолюції A/RES/36/162 від 16 грудня 1981 р., A/RES/38/99 від 16 грудня 1983 р., A/RES/40/148 від 13 грудня 1985 р. під загальною назвою «Заходи, що мають бути застосовані проти нацистської, фашистської та неофашистської діяльності і всіх інших форм тоталітарної ідеології і практики, заснованих на расовій нетерпимості, ненависті і терорі» та резолюція A/RES/43/150 від 8 грудня 1988 р. під назвою «Заходи, що мають бути застосовані проти нацистської, фашистської та неофашистської діяльності і всіх інших форм тоталітарної ідеології і практики, заснованих на апартеїді, расовій дискримінації і расизмі і систематичній відмові в правах людини і основних свободах». У кожній із цих резолюцій «фашизм» розглядається в єдиній площині з різного роду режимами: апартеїдом, расизмом, тоталітаризмом тощо і пов'язується із системою порушення прав людини. Проте, якщо міжнародно-правове визначення апартеїду, геноциду, злочинів проти людяності в нормативно-правових актах існує, то визначення такого міжнародного злочину, як фашизм, відсутнє. Крім того, зазначені резолюції не мають на меті криміналізації фашизму.

Зважаючи, що чимало наукових характеристик фашизму є ідеологічними та нечіткими, з юридичної точки зору, дефініція «фашизм» часто використовується не в правових, а в політичних колах як ярлик та звинувачення своїх опонентів. Саме тому криміналізація діяння, яке не має чіткого юридичного визначення, не відповідатиме засадам демократичного суспільства і може бути використана з метою політичних утисків і переслідувань.

У юридичній літературі дослідженню питань визначення термінів «фашизм», «пропаганда фашизму», «створення фашистських організацій та участь у них», «фашистська ідеологія», «фашистська символіка» присвятили свої праці такі дослідники, як: Копиленко О. Л., Гетьман А. П., Буроменський М. В., Тютюгін В. І., Губерський Л. В., Борисов В. І., Настюк В. Я, Сердюк О. В., Вілков В. Ю. та інші.

Водночас у цих дослідженнях вивчались та аналізувались лише фрагментарні питання, пов'язані з феноменом фашизму як ідеології, як-то визначення його термінів, доцільність внесення відповідних змін до чинного законодавства України, причини ідеологічної і практичної живучості фашистської ідеології, можливість реалізації цієї течії на практиці.

Однак у цих роботах не приділялась належна увага необхідності цілісного та ґрунтовного вивчення цього соціально-політичного явища, зокрема, передумов виникнення «фашизму» на сучасному етапі, його соціальна база, причини його підтримки широкими верствами народних мас тощо.

За результатами аналізу законодавства та наукових праць, присвячених «фашизму», слід констатувати, що у зв'язку з відсутністю чіткого визначення універсального терміна «фашизм» у міжнародному праві проблемою залишається формулювання його дефініції у національному законодавстві держав. Тому метою цієї статті є дослідити цей термін у історичній та правовій площинах.

Актуальним також є здійснення аналізу національного законодавства України через призму наявності в ньому положень, що дають можливість ефективно боротися з проявами фашизму. Здійснення практичного аналізу діяльності в Україні окремих об'єднань громадян, що можливо охарактеризувати як профашистської спрямованості.

З-поміж численних у сучасній літературі узагальнених інтерпретацій «фашизму», його найбільш фундаментальним, універсальним і точним поняттям є таке:

«Фашизм» (італ. fascismo, від fascio — пучок, в'язанка, об'єднання) — ідеологія, політичний рух і соціальна практика, які характеризуються такими ознаками і рисами:

1) відособлення за расовою ознакою, проголошення вищості однієї нації над іншими;

2) нетерпимість і дискримінація інших націй і національних меншин;

3) заперечення прав людини;

4) насадження режиму, заснованого на принципі тоталітарної державності, однопартійності і вождізму;

5) виправдання насильства і терору з метою придушення політичних опонентів;

6) мілітаризація суспільства, створення воєнізованих формувань і виправдання війни як засобу вирішення міждержавних проблем».

Із перелічених ознак фашизму головною є заперечення прав і свобод людини і громадянина.

ФАКТ

Фашизм як політична течія з'явився у 1919 р. в Італії як політичний інструмент і знаряддя досягнення реваншу за поразку у Першій світовій війні. Згодом він поширився у державах Західної Європи, захопивши своєю ідеологією широкі верстви громадян цих країн, і став знаряддям розв'язання Другої світової війни.

У цьому сенсі заборона дискримінації і право на захист від будь-якої дискримінації є загальновизнаним принципом і нормою міжнародного права. Він закріплений у багатьох міжнародно-правових документах в галузі прав людини, зокрема, в Загальній декларації прав людини (ст. ст. 2, 7), у Міжнародному пакті про громадянські і політичні права (ст. 26), в Європейській конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (ст. 26) та інших міжнародно-правових документах.

Більшість сучасних вітчизняних і зарубіжних учених-суспільствознавців визнають, що основною відмінною рисою фашизму, починаючи з середини XX сторіччя, є міфологеми і психологічні установки, ідеологія і політико-правова практика радикального етнонаціоналізму. Його класифікують і термінологічно визначають у науковій і публіцистичній літературі «мілітаристським», «правоекстремістським», «ультраправими поглядами», «шовінізмом».

У нинішніх реаліях поняття «фашизм» нерідко використовують для характеристики політичного режиму, який відповідає типовим ознакам антиліберального, антидемократичного, тоталітарного.

Водночас за сучасний, найбільш поширений тип «фашистської» ідеології, суспільно-політичної інституціоналізації, специфіки політичної діяльності прийнятий не стільки його вихідний італійський контрсоціалістичний «державно-корпаративістський» політичний режим та ідеологема, скільки німецький варіант націонал-соціалізму, тобто нацизму. Його основними постулатами є расистська складова, тобто міфологеми про «расову чистоту і культурну вищість» окремої нації як етно-расового утворення (або декількох «кровно споріднених» близьких національних спільнот), історично призначених політично і цивілізаційно реалізувати себе за допомогою збройного насильства, терору, фізичного знищення соціально, духовно та расово «неповноцінних», встановлення тотальної гегемонії в окремій державі, регіоні, в усьому світі.

Зокрема, визначається, що фашизм — це **«політична ідеологія, яка заснована на вищості одних рас або націй над іншими (расизм), а також один із видів державного режиму тоталітарного типу, характеризується відкритою диктатурою, спрямованим та організованим з метою придушення прогресивних суспільних рухів»**.

Можна навести більш розгорнуту дефініцію «фашизму», запропоновану у виданні «Постмодернім. Енциклопедія», у якому зазначено: **«Фашизм, націонал-соціалізм — це тип суспільного і державного устрою, протилежний конституційно-плюралістичній демократії»**. У Європі XX ст. це Португалія при режимі Салазара, Іспанія — при Франко, Італія — при Муссоліні, Німеччина — при Гітлері. У межах фашизму як особливого соціально-політичного режиму принцип багатопартійності заперечується в інтересах антидемократично і антиліберально орієнтованої правлячої партії або групи, тобто меншини, яка захопила владу й ототожнює себе з державою. Фашизм у Португалії припускав відмову від ідеї народного представництва у формі парламентаризму. Італійський фашизм спирався на державну партію, наділяв уряд необмеженою владою. Режим гітлерівського фашизму як несучу конструкцію використав не стільки державу, скільки матеріально втілюваний ідеал нації або навіть раси (саме на цій основі планувалося подолання згубної класової неоднорідності суспільства).

Від «фашизму» слід відрізняти «націоналізм», що ґрунтується на ліберально-демократичній західній моделі нації, ідеї національної держави, національної ідентичності та «громадянського націоналізму», що уособлює у собі республіканську самосвідомість та громадянський патріотизм.

На думку численних вітчизняних науковців, політиків, журналістів, спектр законодавчо визначених антифашистських санкцій в Україні має враховувати її історичний досвід XX століття. Правова відповідальність за такі дії повинна застосовуватися не тільки у випадку пропаганди та розповсюдження фашистських, нацистських ідей, а й за створення для їх реалізації відповідних організацій.

Безумовно, враховуючи варіативність проявів фашизму в новітній історії людства, так само, як різноманітність його ідеологічних доктрин та організаційно структурованих утворень в умовах сучасного світу, набір його класифікаційних ознак може бути продовжено та конкретизовано.

За останні роки до розгляду Верховною Радою України були запропоновані декілька законопроектів з питань боротьби з фашизмом. Це такі проекти законів, як: «Про заборону фашизму та нацизму в Україні», «Про основи запобігання та протидії пропаганді нацизму і фашизму в Україні», однак вони не були прийняті з причини відсутності чіткого визначення юридичних понять «фашизм», «фашистська символіка», «фашистська ідеологія» як на міжнародному рівні, так і в національному законодавстві України, а також з причини відсутності в Україні фашистських організацій. Законодавство й конституції низки країн світу, насамперед Європи (Австрія, ФРН, Італія, Португалія тощо.), орієнтовані на те, щоб зробити висновки зі свого історичного досвіду. А тому передбачають заборону і кримінальне переслідування за пропаганду фашистських ідей і цінностей, а також за використання та пропаганду його символіки.

Належним чином це питання врегульоване і в законодавстві України. Так, відповідно до ст. 37 Конституції України в Україні забороняється утворення і діяльність політичних партій та громадських організацій, програмні цілі або дії яких спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення.

ТЕНДЕНЦІЇ

За своїм менталітетом (українці — великі індивідуалісти) в українців відсутні риси, що могли б слугувати благодійним ґрунтом для зародження та розвитку у їхній свідомості ідеології фашизму.

У чинному Кримінальному кодексі України міститься низка статей, які встановлюють кримінальну відповідальність за характерні для фашизму злочини, що дозволяють вести ефективну боротьбу з найбільш небезпечними злочинами профашистської спрямованості — такими, як порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або релігійних переконань (ст. 161), групове порушення громадського порядку (ст. 293), масові заворушення (ст. 294), заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку (ст. 295), пропаганда війни (ст. 436), планування, підготовка, розв'язання та ведення агресивної війни (ст. 438), геноцид (ст. 442).

З огляду на вищенаведене, слід констатувати, що чинним законодавством України в цілому передбачена відповідальність за злочини, що є характерними для фашизму.

Ігор ВІТИК,
головний консультант секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, кандидат юридичних наук, доктор філософії у галузі права, доцент кафедри теорії держави і права Університету «КРОК»;

Ольга ТУРЕНКО,
головний консультант секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.

Головною ознакою цієї ідеології є заперечення прав та свобод людини і громадянина

ОГОЛОШЕННЯ

Постановою господарського міста Києва від 18.12.2013р. по справі № 910/15610/13 Публічне акціонерне товариство "Дванадцятий Київський авторемонтний завод" (адреса: 04080, м. Київ, вул. Костянтинівська, б. 73; код ЄДРПОУ 0548252) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Янчука Олександра Миколайовича (свідоцтво № 137 від 06.02.2013р., поштова адреса: 03061, м. Київ, вул. Кар'єрна, буд. 80).

Ліквідатор Бердянського державною заводу скловолокна оголошує конкурс згідно ч. 6 ст. 45 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом", щодо виявлення юридичної особи, в управління якої ліквідатор передає активи банкрута, та яка зобов'язана вжити заходів щодо продовження погашення заборгованості кредиторів боржника за рахунок отриманих коштів. З пропозиціями звертатися у десятиденний термін письмово за адресою: 69002, м. Запоріжжя, а/с 3305, на ім'я Персюк С. В.

Постановою Господарського суду Одеської області (пр. Шевченка, 29, м. Одеса, 65119) від 18.12.2013 р. по справі № 916/3059/13 визнано банкрутом - Фізичну особу - підприємця ТЕН ЕЛЛА МИКОЛАЇВНА, код ЄДРПОУ 2215820720, (вул. Чорноморців, буд. 10-а, с. Сухий Лиман, Овідіопольський р-н., Одеська обл., 67821) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Пляка Сергій Валерійович (а/с №8, м. Миколаїв-17, 54017, т. 095-405-27-15).

Вимоги кредиторів приймаються протягом 30 днів від дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Вінницької області (21036, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) від 26.12.2013 р. у справі №10/46/2011/5003 Товариство з обмеженою відповідальністю "Цукровий комбінат" (Вінницька область, м. Бар, вул. Заводська, 15, код ЄДРПОУ 32533738) визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючогс Гонту Оксану Анатоліївну (21036, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 2, оф. 502; Свідоцтво про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) № 4 від 01.02.2013 року). Заяви кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення.

Ухвалою господарського суду Тернопільської області (46001, м. Тернопіль, вул. Кн. Острозького, 14А) від 17.12.2013 року порушено провадження у справі №921/1030/13-г/17 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю "Калина-Восток" (47517, Тернопільська область, Бережанський район, с. Лапшин, вул. Привокзальна, 27, Код ЄДРПОУ 32946304; п/р 2600316315 в ПАТ "Райффайзен банк Аваль", МФО 300335). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Колісника Андрія Олеговича, свідоцтво МЮУ №832 від 16.04.2013р., проживає: 79017, м. Львів, вул. Тарнавського, 104-Б, тел. (067) 353-25-09. Заяви кредиторів, санаторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Втрачений довірителем примірник Договору № 63176 про участь у ФФБ, укладений 17.01.2012 року між громадянином Зяхор Сергій Леонідович та ПАТ "АКБ Аркада", вважати недійсним.

Оголошення про проведення 29-31.01.2014 аукціонів з продажу майна банкрутів: ПП "Сімург" - обладнання та т/з (навантажувач електричний), що виставлені для продажу окремими лотами, загальна п/в - 38200,00 грн. без ПДВ, ВАТ "ДЗХР" - позаплощадочна мережа самотечних колекторів промстоков за п/в - 147124,86 грн. без ПДВ, опубліковане в "Голос України" 03.01.2014 №1 на стор.15, - скасовується (у зв'язку з тим, що оголошення не оприлюднені на веб-сайті Мін'юсту www.minjust.gov.ua в розділі Банкрутство).

Приватним нотаріусом КМНО, Загоруй І. А, 28.10.2013 відкрито спадщину після Базилік Віри Никифорівни, 23.09.1928 р.н., померлої 14.09.2013. Прохання спадкоємцям звертатися до 14.03.2014 за адресою нот. контори: м. Київ, вул. Урлівська, буд. 30. Тел.: (044) 5927140, (066)2808306.

Ухвалою Госпадаркого суду Київської області (01032, м. Київ - 32, вул. Комінтерну, 16) від 31 грудня 2013 р. по справі № 911/4438/13, порушено провадження у справі про банкрутство Відкритого акціонерного товариства "Племзавод "Колос" (код ЄДРПОУ 00846369, Київська область, 08471, м. Переяслав - Хмельницький, с. Улянівка, розрахунковий рахунок 2604811395, в АТ "Райффайзен Банк Аваль", МФО 380805). Розпорядником майна призначено Ковалко Галину Іванівну (свідоцтво №932 від 13.05.13, адреса: м. Київ, вул. Жилянська, 45, кв. 48). Кредитори мають право заявити свої вимоги до боржника протягом місяця після опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Житомирської області справа № 7/63-Б від 04 квітня 2006 визнано банкрутом "Любарську будівельно-монтажну дільницю ремонтно-будівельних та дезактиваційно-відновлювальних робіт", Житомирська обл., Любарський р-н, с. Стрижівка, код ЄДРПОУ 02903918 та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ухвалою Господарського суду Житомирської області справа № 7/63-Б від 12 грудня 2013 року ліквідатором призначено Ярмолу Ольгу Юліївну, Свідоцтво арбітражного керуючого № 1298 від 15 липня 2013 року.

У зв'язку з втратою вважати недійсними Статутні та Установчі документи, печатки та штампи підприємства.

Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня публікації оголошення за адресою : Житомирська обл., Житомирський район, с. Зарічани, вул. Лісова, 11а, кв. 12. Ліквідатору Ярмола О.Ю.

Господарський суд Рівненської області Постановою від 16.12.2013 року у справі №918/1735/13 постановив: Фізичну особу-підприємця Litteral Вознюка Тараса Вікторовича (35711, Рівненська область, Здолбунівський район, с. Уїздці, вул. Набережна, 7-А) визнати банкрутом і відкрити ліквідаційну процедуру. Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Бойко Тамілу Дмитрівну, Свідоцтво Міністерства юстиції України №1284 від 05.07.2013р. 40024, Україна, м. Суми, вул. Харківська, 40/26. Адреса для листування: 79008, м. Львів, а/с 854, тел. (098) 13-14-111.

Відповідно до статті 96 Закону України "Про банки і банківську діяльність" та розділу VI глави 11 п. 11.4 "Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства" затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 р. № 369 Ліквідатор ПАТ "АБ "Синтез" повідомляє про початок виплат вимог III черги (реєстру) задоволення вимог кредиторів банку.

Детальну інформацію можна отримати за адресою: м. Київ, вул. Набережно-Лугова, 8 в робочі дні з 10.00 до 16.00, тел. 044 200-17-64 контактна особа Короткова Н.І.

Постановою Господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21/Шаумяна, 4) від 23.12.2013 р. по справі № 19/92/07 відкрите акціонерне товариство "Український науково-дослідний інститут силової електроніки "Перетворювач" (код ЄДРПОУ 00216964, м. Запоріжжя, вул. Кремлівська, буд. 63-а, р/р 26000055706084 в Філії "Запорізьке РУ ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК", МФО 313399, код ЄДРПОУ 14360570) визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Жиленко Наталію Олегівну (свідоцтво № 160 від 12.02.2013 р., ідентифікаційний номер 2776210767, адреса: 69002, м. Запоріжжя, відділення зв'язку №2, а/с 3304, тел. 0500725927).

Претензії до банкрута приймаються ліквідатором у порядку ст. 38 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржники або визнання його банкрутом".

Постановою Господарського суду Одеської області (65119, м. Одеса, пр. Шевченка, 2 по справі № 5016/2087/2011(5/66)-31/17-5166-2011 від 18.12.2013 р. боржника Товариство обмеженою відповідальністю "КАРДЕН" (код ЄДРПОУ 32841566, р/р № 2600210977 у АБ "Райффайзен банк Аваль", МФО 326182, юридична адреса: 65025, Одеська область Комінтернівський район, 21 км. Старокиївського шосе, 42) визнано банкрутом та відносно нього відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Солдаткіна Сергія Вячеславовича (свідоцтво № 200 від 08.02.2013 р., адреса: 40000, м. Суми, вул. Петропавлівська, 74, офіс 49 А).

24 грудня 2013 року, по справі №18/190/09, яка знаходиться в провадженні Господарського суду Миколаївської області (вулиця Адміральська, 22, м. Миколаїв, 54001), прийнято Постанову про визнання банкрутом Державного підприємства "Будівельна дільниця при УМВС в Миколаївській області", 54008, м. Миколаїв, вул. Скороходова, 213, код ЄДРПОУ 08806524 та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором Державного підприємства "Будівельна дільниця при УМВС в Миколаївській області" призначено Арбітражного керуючого Бутенка Олега Олександровича (Свідоцтво № 912, видане Міністерством Юстиції України 18.04.2013 року; адреса: вул. Шевченка, буд. 71, офіс 327, м. Миколаїв, 54001; телефон 0679038166; факс 0674417147, E-mail:O.O.Butenko@gmail.com).

Вимоги за зобов'язаннями боржника, визнаного банкрутом, що виникли під час проведення процедур банкрутства приймаються протягом двох місяців з дати публікації.

Ухвалою Господарського суду Полтавської області (39600, м. Полтава, вул. Зигіна,1) від 28.11.2013 порушено провадження у справі № 917/2244/13 про банкрутство ПП "Компанія Нафтаком" (Полтавська область, м. Кременчук, вул. Комунарська, б.12, кв.1, код ЄДРПОУ 32141715).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Бончака Степана Антоновича (свідоцтво про право діяльності № 351 від 28.02.2013р., адреса: 39000, м. Кременчук, вул. 50 років СРСР, б. 29, кв.6.) Граничний строк подання заяв конкурсних кредиторів з вимогами до боржника не може бути менше ніж тридцять днів з дня офіційного оприлюднення.

Постановою господарського суду Київської області від 25.08.2010р. по справі №Б22/158-10 приватне підприємство "Торговельно-виробнича компанія "Лілея Плюс" (код ЄДРПОУ 33354048, місцезнаходження: 07032, Київська обл., Вишгородський р-н, с. Рудня-Димерська, вул. Леніна, 1а) визнано банкрутом та відносно банкрута відкрита ліквідаційна процедура.

Ухвалою господарського суду Київської області по справі № Б22/158-10/13 від 05.08.2013р. призначено ліквідатором приватного підприємства "Торгівельно-виробнича компанія "Лілея Плюс" арбітражного керуючого Мар'янчука Валерія Георгійовича (Свідоцтво про здійснення діяльності арбітражного керуючого № 96 від 13.02.2013р., місцезнаходження: 07300, Київська обл., Вишгородський р-н, м.Вишгород, вул.Кургузова, буд. 3-А, кв. 157.

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) від 24.12.2013р. по справі № 917/1626/12 визнано банкрутом Публічне акціонерне товариство "Полтававтормет" (м. Полтава, вул. Пушкіна, 133, код ЄДРПОУ 00193134) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Акаєву С. М. (Свідоцтво № 1203 від 22.07.2013 р.).

Адреса; 36020, м. Полтава, вул. Паризької Комуни, 1-б, к. 9, тел. (0532) 2-95-88.

Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"

оголошує конкурс на заміщення вакантних посад по таких кафедрах:

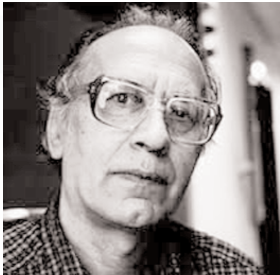
міжнародної економіки - доцент (1 од.); ***страхування*** - асистент (1 од.); ***міжнародного та європейського права*** - професор (1 од., доктор юридичних наук), старший викладач (1 од.).

Термін подання документів - 30 днів від дня опублікування оголошення. До заяви на ім'я ректора університету додаються: *особовий листок з обліку кадрів, автобіографія, копії дипломів про освіту, наукові ступені та вчені звання, завірені у встановленому порядку, список наукових та навчально-методичних праць і винаходів.*

Адреса університету: 03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1.

Контактні телефони: 371-61-73, 456-25-82

Сьогодні в Київському театрі на Подолі буде показана прем'єрна вистава «Старомодна комедія» за участю Світлани Телеглової та Олександра Данильченка

13 січня в столичному Будинку актора відбудеться концерт композитора Валентина СИЛЬВЕСТРОВА «Невиконані шедеври»

Акакій Акакійович вийшов познайомитися

Виявляється, ляльки можуть оживати.

Так каже виготовлювачка ляльок Юлія Топчієва. Цим вона займається вже 17 років і перейняла професію у батька Олександра Миколайовича, а він пропрацював у Луганському театрі ляльок близько 30 років. Юля виросла в батьковій майстерні, й іншого шляху в професію в неї наче і не було.

Лялькарка Юлія Топчієва.

Сотня виготовлених нею ляльок жестикулюють, ворушать вухами, танцюють, гримасують, моргають. Над цим працюють художники-конструктори. Вони створюють кістяк, а Юля — «тіло», одяг, зачіски і характер персонажа. Іноді лялька впирається! Їй робиш обличчя, а вона його не приймає, надаєш відповідний до ролі вираз очей — не виходить! Часом ляльки починають «бешкетувати».

— Ставили в нас виставу «Пригоди Каштанчика», — розповідає Юлія. — Один з головних його персонажів — Пацюк. Така проноза в панталончиках і в чепчику. Що він у нас витворяв, поки ми його виготовляли! Наприкінці дня залишаємо його, йдемо додому. Вранці відкриваємо майстерню, а він лежить на столі, розкинувши лапи в панталонах, немов непритомний. Іншим разом знаходили його в кутку кімнати. Як він туди потрапив? Під час роботи він ніби випадково скидав зі стола якусь деталь або навпаки підтягував її до себе. У виставі Пацюк був негативним героєм, але ми його любили. Непросто далося нам створення образів трьох пінгвінів. Кожен жив власним життям. Найменший — найспокійніший, а двоє інших, особливо старший, просто капосники. Вони й за сценарієм були негативними, а в майстерні поводилися просто жахливо.

У репертуарі Луганського театру ляльок є кілька вистав за Гоголем — «Ніч перед Різдвом», «Шинель», «Панночка». При виготовленні ляльок для них у майстерні чекали на якусь чортівню. Що цікаво, саме з Чортом вдалося подружитися, й у роботі з ним сюрпризів не виникало. Хоча Чорт був такий, як треба, — хитрий, підступний, непередбачуваний, але поводився тихо. А от коли готували «Шинель», перешкоди виникали на кожному кроці. Наприклад, коли художник виліпив голову, обличчя головного персонажа Акакія Акакійовича й став виливати скульптуру для пап’є-маше, все просто розсипалося, розпливлося. Виявилося, у мішку замість гіпсу була крейда. Довелося все переробляти, кілька разів. Гоголь справді непростий автор.

З Акакієм Акакійовичем* (на знімку) *довелося познайомитися. У театральному сховищі ляльок — тиша й спокій. І раптом з-за стелажів виходить карлик з хитрим обличчям. Хранителька костюмів Фаїна Носова стоїть поруч і непомітно оживляє маріонетку.

— Я коли почала тут працювати, спочатку навіть боялася залишатися з ляльками наодинці, — посміхається Фаїна. — Коли на тебе звідусіль дивляться очі, починаєш вірити, що ляльки мають душу, а як тільки ти підеш і вимкнеш світло, вони почнуть своє життя. Нині про це вже не замислююся. Звикла.

Сьогодні в сховищі живуть понад 400 ляльок.

Алла АНТІПОВА.

Луганськ.

Фото автора.

Хрестоматія на рекламних щитах

П’ятдесят рекламних щитів, частина з яких підсвічена вночі, з цитатами з творів Михайла Коцюбинського встановлено у Вінниці з ініціативи міської влади.

— Це подарунок вінничанам до 150-річчя з дня народження нашого великого земляка, яке відзначатимемо 17 вересня, — каже секретар Вінницької міськради Сергій Моргунов.

Цитати та короткі фрагменти з творів Сонцепоклонника супроводжуються його портретами або фотографіями обкладинок книжок чи афіш кінофільмів. Їх підбирали працівники музею-садиби Михайла Коцюбинського у Вінниці.

— Це була надзвичайно приємна місія для кожного, хто працює у будинку, де жив письменник, — розповідає директор музею Федір Панчук. — Важливо, що міська влада ініціювала і втілила такий проект самостійно. Тому він став приємною несподіванкою навіть для нас, хранителів пам’яті про видатного земляка.

Схвально поставилися до проекту у Вінницькому державному педуніверситеті, який носить ім’я Коцюбинського. Добрі відгуки доводиться чути від багатьох вінничан, які не мають стосунку до творчості, але отримали можливість дізнатися про славетного майстра слова.

«Я весь серед своїх героїв, живу їх життям, подіяю їх радості і горе, говорю їх мовою, відданий їх інтересам», — подано на одному з щитів фрагмент з листа Коцюбинського до дружини.

«Дитячий вік мій пройшов у Вінниці... на багатім природою, теплім, прекраснім Поділлі», — ці слова підсвічуються вночі на одному з сіті-лайтів на проспекті Коцюбинського.

Виготовила конструкції з цитатами із літературних творів одна з київських рекламних компаній. За словами її PR-директора Тетяни Денисюк, для рекламістів робота стала своєрідним уроком літератури, ковтком чистого повітря з берегів Південного Бугу, неподалік якого стоїть музей-садиба.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Порахували німецькі пам’ятки

Миколаївська облрада проведе інвентаризацію культурної спадщини. На території регіону налічується близько півтори тисячі пам’яток історії, монументального мистецтва й містобудування. З них тільки 12 належать до німецької культури, і ці об’єкти вже сьогодні можна було б рекомендувати для взяття на державний облік. Про це йшлося на першому виїзному засіданні робочої групи місцевої ради, яке з ініціативи голови обласного товариства німців України «Відергербурт» Ігоря Майснера відбулося у Веселинівському районі.

— На жаль, нині ці об’єкти не мають юридичного статусу. Перед нами, учасниками робочої групи, стоїть мета: ознайомитися з яскравою культурною спадщиною й посприяти тому, щоб такі об’єкти перебували на обліку, — зазначила головний фахівець держінспекції з охорони пам’яток культури Надія Суботіна.

Потім можна буде розпочинати роботу з реконструкції цих споруд.

Ірина НЕЖИГАЙ.

Миколаївська область.

І Шекспір, і Шевченко

До 450-ї річниці від дня народження Вільяма Шекспіра, що відзначатиметься у всьому світі у квітні 2014-го, Волинський обласний український музично-драматичний театр випустив трагедію великого англійського драматурга «Ромео і Джульєтта».

Прем’єра відбулася кілька місяців тому. Режисер-постановник — заслужений діяч мистецтв України Петро Ластівка; сценограф — заслужений працівник культури України Олександр Симоненко. Це вже третя вистава за творами Шекспіра в афіші волинського музичнодраматичного. Петро Ластівка поставив тут комедію «Приборкання норовливої» (2005). А ще через п’ять років той самий Ластівка показав глядачам Луцька трагедію «Гамлет» (про цю постановку писав «Голос України»).

А до 200-ліття з дня народження Тараса Шевченка театр підготував його знамениту п’єсу «Назар Стодоля». Прем’єра відбулася цього тижня. В афіші вистава має пишний бароковий підзаголовок: «Різдвяна містерія-бурлеск про сватання на колядування двох женихів до одної дівки, дочки багатого сотника, або Хорунжий Назар Стодоля та його любовні поневіряння». Постановку здійснено за фінансової підтримки благодійної організації «Фонд Ігоря Палиці — новий Луцьк». Режисер-постановник — Петро Ластівка, сценограф — Сергій Ридванецький, костюми — Наталка Ридванецька, композитор та аранжувальник — Олена Бєлкіна, балетмейстер-постановник — Володимир Замлинний, диригент — заслужений артист України Микола Гнатюк, концертмейстер — Ярослав Зеленов, хормейстер — Микола Седлярук.

Вл. інф.

Луцьк.

Фото Василя БОЧКАЯ.

Сцена з вистави «Ромео і Джульєтта».

Усе життя в два голоси

Коли по радіо звучать голоси Діани і Василя Матющенків, рука мимоволі тягнеться до приймача, щоб додати гучності. Самобутня й водночас глибоко народна манера виконання цих артистів не залишає байдужим нікого, хто кохається в українській пісні.

Здається, пісня лине не просто з вуст, а з сонячної душі. Дякувати Богу, дует звучить на всю Україну нерідко. У золотому фонді національного радіо — 35 пісень у їхньому виконанні.

А живе подружжя на Черкащині у районному містечку Городище, неподалік знаменитої української столиці садівництва, симиренківського Млієва. Василь Панасович родом із Тальнівського району, Діана Григорівна — з Полтавщини. Городище давно стало для них домівкою. Куди б не водили їх співочі шляхи, завжди поверталися до затишного міста над тихою Вільшанкою.

— Познайомилися ми і одружилися під час роботи у Черкаському народному хорі, — каже Василь Панасович. — Керував тоді колективом легендарний Анатолій Пашкевич. Це були 1970-і роки. Тоді звучали на всю Україну знамениті «Степом, степом...», «Мамина вишня», чудові обробки народних пісень. У хорі працювати було цікаво, однак ми відчули, що наш шлях — пісенний дует.

Нагода випробувати власні сили невдовзі з'явилася. Подружжя Матющенків запросили працювати в Городище. З агітбригадою вони виступали у сільських клубах, на полях і фермах, відточували майстерність. Потім взяли участь у популярному радіоконкурсі «Золоті ключі» і відразу стали переможцями. Талановитий дует показало республіканське телебачення у програмі «Сонячні кларнети». Затим — центральне, у Москві.

— Нас помітили, запросили на Житомирщину, — продовжує Діана Григорівна. — Ми були солістами чудового ансамблю пісні і танцю «Льонок». У плані професійного зростання дуже допоміг керівник колективу народний артист України Іван Сльота. А потім... У 1982 році ми отримали запрошення в Черкаси, до новоствореного ансамблю української пісні «Росава» облфілармонії. У 1988-му переїхали працювати до Вінниці. 1991-го повернулися до Черкас, працювали як солісти-вокалісти. Скрізь нас оточували прекрасні талановиті люди. Згадуємо їх з великою радістю.

Вокальний дует Діани та Василя Матющенків подарував людям понад три тисячі концертів. Сольні виступи проходять під девізом «Любов і пісня — долі два крила». У їхньому репертуарі більше 200 пісень. Переважно це українські народні. Є твори на вірші Тараса Шевченка і Василя Симоненка, сучасних авторів. У національній музичній академії в Києві щороку проходять концерти пам'яті Дмитра Луценка. Участь у них, на запрошення його дружини, бере і дует Матющенків. Співають пісні на слова поета: «Гуси летіли», «Любисток», «А мати ходить на курган»...

Дуже популярна пісня самодіяльного черкаського автора Юрія Радченка «А я все не вірю, що мами у мене нема». Вона сумна, але її часто просять виконати на концертах. З цим твором стали лауреатами першого фестивалю родинної творчості «Мелодія для двох сердець», який проводять Світлана і Віталій Білоножки.

— Ми виступали й у Росії, Польщі, Німеччині, Британії, Югославії, Молдові, — каже Василь Панасович. — Пощастило шість літ співати з Раїсою Кириченко. Брали участь у концертах з Дмитром Гнатюком, Беллою Руденко, Анатолієм Солов'яненком, з тріо сестер Байко, Софією Ротару... Є компакт-диск, де записані кращі дуети України, там і три наші пісні.

З теплотою згадують концерти у Черкаському облдрамтеатрі. Завжди приходило багато глядачів. Директор закладу Володимир Осипов жартував: як обвалиться балкон — він відповідальності не несе. Матющенки вдячні також черкаським художникам Олександрі Теліженко та Галині Грабовській за чудові сценічні костюми.

Проживши 23 роки у Черкасах, Матющенки оселилися у Городищі. Не призвичаїлися до п'ятого поверху. Співочі птахи прагнуть простору, де і співається радісніше. Придбали у Городищі затишний будинок. Переїхали шість років тому. Їхня оселя, мов писанка, садиба — квітучий сад. Василь Панасович каже, що як викосить вранці росяну траву, то відчуває справжнє блаженство життя! Коли достигає виноград, щедро пригощають сусідів і знайомих. Квіти — велика втіха Діани Григорівни. Навесні у її квітнику чарують очі тюльпани, півонії, влітку — лілії, петунії, троянди, восени — чорнобривці та жоржини... Хто заходить в гості, кажуть, ніби в рай потрапили! А гостям тут завжди раді. Всім подобаються пухкі вареники, приготовані доброю господинею Діаною Григорівною.

Матющенки ведуть тихе, розмірене життя. Завжди поруч — мудрий кіт Масик і вірна собачка Біма. Василь Панасович любить газети і радіо, Діана Григорівна більше шанує телебачення. А разом отримують повну картину культурного життя. І радіють, коли на естраді з'являються нові голоси і талановиті виконавці.

За багаторічну працю держава відзначила Діану Григорівну орденом княгині Ольги, Василя Панасовича — орденом «За заслуги». Навіть з усіма доплатами пенсії отримують зовсім невеликі, особливо зважаючи на нинішні ціни. Проте не нарікають. Адже мають найвищу нагороду — всенародну любов. Отримали звання почесних громадян Черкас і Городища, відзнаку «За заслуги перед Черкащиною». Охоче відгукуються, коли земляки запрошують узяти участь у святкових заходах. І кожен їх виступ проходить під вдячні оплески і дружні вигуки «Браво!»

Володимир ЧОС,
Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: подружній дует Діани та Василя Матющенків.

Фото з родинного архіву героїв публікації.

«Щедрик» у Голлівуді

«Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка.
Стала собі щебетати,
Господаря викликати».

Відома українська щедрівка «Щедрик» одразу асоціюється у нас з Новорічними та Різдвяними святами. Хоча у ній жодного слова нема ні про Новий рік, ні про Різдво, і взагалі, коли це ластівки прилітали взимку? Це говорить про ще дохристиянське походження цієї пісні, коли прихід нового року святкували на початку весни. Та нині вже ніхто не назве «Щедрик» давньою народною піснею. Адже у 1901 році у неї з'явився автор — Микола Леонтович, український композитор і диригент. Саме він обробив, тобто загармонізував цю мелодію для академічного хорового виконання.

На цьому історія української пісні не закінчується. У 1936-му американець українського походження Пітер Вільговський, який працював для радіо NBC, створює англійську версію слів до «Щедрика». Так з'явилася всесвітньовідома різдвяна пісня «Carol of the bells». Тільки слова там зовсім інші: «Послухайте, як дзвоники, мелодійні срібні дзвоники, співають хором». Український виконавець Олег Скрипка коментує: «В українському «Щедрику» дуже архаїчний текст, який мало кому зрозумілий і не відповідає сьогоденню. А в англійській версії текст простий і влучний, тому вона така популярна у світі. На Заході в передноворічний та передріздвяний час по радіо постійно крутять святкові тематичні пісні. Це потрібно для ротації. Тому, коли ця пісня з'явилася, вона почала дуже потужно популяризуватися».

Тепер щедрівку українського походження співають в усьому світі. Вона полюбилася навіть у Голлівуді, адже неодноразово використовувалась у популярних фільмах. Таких як «Гаррі Поттер», «Сам удома» та «Міцний горішок-2». Більшість людей і не здогадується, що це українська мелодія. Звісно, можна дорікнути американцям за цю крадіжку, а можна просто пишатися тим, що українська щедрівка стала народною піснею всього світу.

Тим паче оригінальна українська версія не залишилася забутою. Нещодавно вільнюський хор «Бель Канто» заспівав «Щедрик» на підтримку нашого Євромайдану. Загалом і українську, і англійську версію виконують професійні та непрофесійні хори по всьому світу. Павло Васильович Мережин, художній керівник київського хору «Зірниця», каже: «Ми співаємо «Щедрик», бо це вже не просто пісня, це музична емблема України. В якій би країні не виступали, після концерту підходять і просять ноти, також хочуть виконувати «Щедрик».

Анна КУДІНА,
студентка Інституту екранних мистецтв.

Київ.

КУРЙОЗ

Федір чи Федора

У Чернігові перший одностатевий шлюб зареєстровано у 1921 році. З таким сенсаційним повідомленням виступила на Костомарівських читаннях у Чернігові кандидат історичних наук Тамара Демченко, яка останнім часом глибоко досліджує родоводи діячів культури та місцевого самоврядування Придесення.

«Вивчаючи реєстраційні акти, я була ошелешена одним записом на сторінці 596, — розповіла вона. — Ось він: «Демченко Михаил Петрович (род. 7 ноября 1879 г.) женился 24 ноября 1921 г. на Кирильченко Федор Митрофанович (род. 14 августа 1888 г.)». Щоправда, науковець висловила застереження: можливо, це всього-на-всього банальна помилка реєстратора, який міг так записати Федору. Втім, у ті часи революційних змін чернігівська влада, можливо, на багато десятиліть випереджала сучасні європейські стандарти деяких країн.

XI Костомарівські читання, які пройшли на базі Інституту історії, етнології та правознавства імені Олександра Лазаревського, запам'яталися також низкою цікавих повідомлень докторів історичних наук — Тараса Чухліба, Євгена Луняка, Костянтина Ячменіхіна та інших дослідників історії України.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

РЕФЛЕКСІЇ

Дон Кіхот у смузі протверезіння

Цікаво читати книжку, що побачила світ перед листопадом минулого року і тоді здавалася актуальною. Нині ця актуальність нікуди не зникла, але тепер вона ніби підсвічена та уточнена драматизмом сьогодення.

Ідеться про роман Павла Вольвача «Хрещатик-плаза» (видавництво «Український пріоритет», Київ, 2013). Час дії — 2004 рік включно з помаранчевою революцією і трохи опісля неї. Місце дії — київська (і частково празька) редакція радіо «Свобода». Сам Вольвач свого часу там працював, і поміж героїв книжки повно дуже впізнаваних представників київської творчої і навколотворчої богеми. Втім, автор застерігає: будь-яка схожість між художніми персонажами і реальними людьми — випадкова. Нехай і так — однак слід визнати, що майстерність письменника сильніша за це застереження. І, скажімо, поет Андрій Охрімович (у романі — Артем Трохимович) або прозаїк Олесь Ульяненко (тут — Жуляненко) описані блискуче і, хоч-не-хоч, упізнаються.

На початку цього тексту ми згадали про «передлистопадову» актуальність книжки. Річ у тім, що цей роман пройнятий настроями скепсису й розчарування, які панували в нашому суспільстві від 2005-го по листопад минулого року, коли, здавалося, у нас «уже нічого доброго не трапиться». Оскільки все відбувається в редакції радіо, тут фіксуються тогочасні знакові події й сходяться учасники тих подій — також персони «знакові», від президентів до бандитів, бізнесменів, політтехнологів та колишніх кадебістів. Вольвач оцінює їх усіх із похмурою іронією пережитих втрат і поразок. Сам автор при цьому нагадує лицаря Дон Кіхота, який вибрався з провінції, щоб завоювати омріяну столицю. А ця столиця на ділі виявляється мегаполісом вітряків, які невтомно махають крилами, але не мелють нічого путнього. Це місто втрачених ілюзій, це світ, де люди самовпевнено ділять самі себе на правильних і неправильних, свідомих і несвідомих і де ніхто нікого не любить. З цього приводу Вольвач (точніше, ліричний герой роману) каже: «Ну, не любить, то й не любить. Зараз не до свідомих з підсвідомими разом. Мало хто мені не подобається? Я приїхав з любов'ю, котра нікому не була

потрібна. Ось і витекла моя любов. Є примружене око і невдоволено стулені губи. Хоча декого й дещо я таки люблю». Якщо придивитися, автор любить тих, хто, як і він сам, залишається в цьому місті не до кінця «своїм». Як той самий Жуляненко. Або ще один персонаж, який тут зветься Соменко і в котрому впізнається один відомий київський інтелектуал і літературний критик. Соменко смішний — але більше зворушливий. Він схожий на Санчо Пансу, який закінчив університет. А автор-оповідач у цій парі нагадує Дон Кіхота, втомленого гіркими розчаруваннями. Герої роману (і Вольвач разом із ними) немало пиячать, але крізь алкогольний туман проступає невідступно-тверезе відчуття: найгірше, що з нами може статися, — це коли наша любов, наша самопожертва і наш героїзм виявляться нікому не потрібними, окрім нас самих. Це те відчуття, яке робить роман «Хрещатик-плаза» актуальним — навіть «після минулого листопада».

Христофор ГРУША.

КУРІНЬ

№ 4 (5754) СУБОТА, 11 СІЧНЯ 2014

Сьогодні в більшості областей без істотних опадів. Уночі і вранці в Чернігівській, Сумській, Полтавській, Дніпропетровській та східних областях дощі, подекуди з мокрим снігом. Вітер західний, північно-західний, 7—12 м/с, пориви 15—20 м/с. Температура вночі 0—5 градусів тепла, у Карпатах і Прикарпатті до 2 морозу; вдень 2—7 тепла, у південній частині плюс 7—11 градусів. У Києві без істотних опадів. Вітер західний, 7—12 м/с, пориви 15—20 м/с. Температура вночі 1—3 тепла, вдень плюс 4—6 градусів

ЦЬОГО ДНЯ, 11 СІЧНЯ

1949. Завод «Запоріжсталь» за допомоги вчених Дніпропетровського металургійного інституту освоїв холодну прокатку високоякісних автомобільних сталевих листів широкого профілю для нових марок радянських автомобілів. **1957.** Помер Сергій Маслов — український літературознавець, член-кореспондент АН УРСР, доктор філологічних наук, професор. **1982.** Указ Президії Верховної Ради Української РСР «Про ратифікацію Конвенції про визнання учбових курсів, дипломів про вищу освіту та вчених ступенів у державах регіону Європи». **2000.** Верховна Рада України ухвалила Закон «Про розформування Національної гвардії України».

ПЛАНИ ПАРТІЇ — ПЛАНИ НАРОДУ!

Репродукція плакату часів СРСР.

Чи є на Харківщині чоловік, крутіший за Геннадія Кернеса? Судячи зі знімків у соцмережах — «Кернес на велосипеді», «Кернес у тренажерному залі», «Сніданок Кернеса», — навряд чи!

То як виходить, що у такого крутяка—господаря Харкова пожежникам проблематично дістатися навіть (!) до четвертого поверху. (Про наслідок пожежі на «Хартроні» знає вся ошелешена країна — 8 людей загинули). Хоча напередодні Євро-2012 на закупівлю нової техніки, мабуть-таки, й пожежної, мало піти 390 мільйонів гривень.

І що! Де ота машинерія вкупі з «Кубом життя» — тентом для порятунку людей? Єврокорова язиком злизала?! Натомість язики заливають, що автопарк міського голови оцінюється в два мільйони доларів. А якихось 250 тисяч на сучасну пожежну машину, бачте, зась!

Тож радимо Геннадію Кернесу під час роботи... під крутим дахом все одно прив'язуватися. А то можна, не доведи, Господи, впасти, як не на свою євролавочку, то в людський вогонь...

7 МІШКІВ ГРЕЧАНОЇ ВОВНИ

Темні сили

Мало того, що це зовсім не вони роздерибанили країну, то їх уже хтось і амністував!

Салюти та феєрверки

Це у вас сьогодні торжество свободи слова, а я ніколи не мовчав.

Демревю

Демократів у нас, як собак нерізаних, а демократію і днем з вогнем не знайти.

Вірна прикмета

Якщо політик засукує рукави, значить, зараз він говоритиме.

Свобода слова

Слово — не горобець, спіймають — відіб'ють голову.

Визначення

Конкуренти по бізнесу в політиці звуться опозиціонерами.

Абсолютне право

Олігархи — плоть від плоті народу, тому те, що колись належало всьому народові, тепер по праву належить купці олігархів.

Олександр ПЕРЛЮК.

Фото Олекси ВАЩЕНКА.

У вільній країні

Ніхто тобі не стане
на заваді,
Коли крадеш
по чину та посаді...

Не всі хабарники

А щодо хабарів —
то ти вже бре...
Кому дають —
отой лише бере...

Поступ

— Іще з півроку —
і покращим
Життя суттєво
ми трудящим,
Побіля прав їх станемо
на чати!
— Щодня із телека
чуємо мелодії...
Гріх поступу таки
не помічати:
Живуть все краще
в Україні злодії...

Сергій КОВАЛЬ.

Казку Мирослава **МИЛОРАДОВИЧА «Казка про казку, або Бабусина казка» читайте в «Курені»: www.golos.com.ua.**

ДДС — ДОДУМАЙТЕ САМІ

Передноворічний заклик курінного: «На коня!» почули дотепники, котрі можуть спокійно «осідлати» слово чи фразу будь-якого політика чи достойника... Ба більше! До нашого гуморного полку навіть прибуло чимало новачків. Для них і нагадую правила конкурсу ДДС. Найкраща додумка друкується в газеті в «Курені» й оцінюється в 5 балів (!). Решту дотепів, які не потрапили до числи обраних, вивішуватимуть на сайтах: www.golos.com.ua та golosukraine.com у розділі «Гумор» (там буде і список переможців з їхніми кровними оцінками).

І... увага: 14 грудня 2014 року о 14-й годині 14 хвилин і 14 секунд переможець-дедеесник отримає від курінного лавровий вінок на голову і приз — 2014 гривень 14 копійок в руки.

Отже, до справи, чи то пак до перлів, які вже мають своє «п'ятизіркове закінчення»:

1. Володимир Путін, президент РФ:

— Ми не претендуємо на звання якоїсь наддержави... не робимо замах на чиїсь інтереси, нікому не нав'язуємо своє заступництво, нікого не намагаємося вчити жити...

...бо в Україні й так половина влади з Москви.

(Г. Макаренко, Житомир).

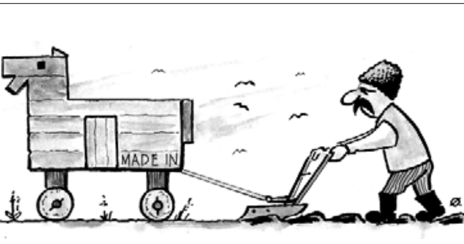
2. Лінас Лінкявічус, міністр закордонних справ Литви (коментуючи домовленості України та Росії):

— Не буде ніякої боротьби за Україну. Це ж не бокс і не боротьба, і навіть не аукціон, коли змагаються, хто заплатить більше. Від цієї схеми потрібно відійти...

...Вони і так до нас прийдуть років через сорок, а коли швидше поміняють Мойсея, то й раніше.

(Р. Тимошейко, Рівненська область).

3. Валерія Новодворська, російський опозиціонер (про ситуацію з Євромайданом):

— Сьогодні росіяни раби, котрі звикли вважати українців ще більшими рабами.

...«Міряться» рабством я пропоную на аукціоні ринку праці Євросоюзу.

(І. Заречняк, Київ).

4. Михайло Добкін, голова Харківської ОДА:

— Кияни підтримують акції на Майдані. Отже, і розруху підтримують. Треба переносити столицю в Харків...

— Звісно, разом із президентським кріслом, в якому ми з моїм другом по черзі сидітимемо...

(С. Заворозко, Павлоград).

5. Юрій Луценко, політик, натхненник третьої Української республіки:

— Бунт олігархів придушено дешевим газом...

...Так їм, душогубам, і треба.

(М. Стеценко, Миколаївська область).

А тепер, як завше, нова п'ятірка перлів, яка варта уваги наших дотепників:

1. Геннадій Кернес, міський голова Харкова (реакція на закид користувача в соцмережах про те, що на совісті Кернеса людські жертви під час пожежі на «Хартроні»):

— ...ти сьогодні, коли попав пальцем в ж..у, а думаєш про вогонь... тобі треба думати про воду, де палець вимити...

2. Михайло Задорнов, російський гуморист:

— Єврохохли так звані... вони нас звинувачують, що Росія робить з України колонію...

3. Анатолій Голубченко, в. о. голови Київської міської держадміністрації (пояснюючи, чому на Різдво центр міста, зокрема Майдан, залишився без вуличного освітлення):

— Це програма, всім керують комп'ютери... Ніхто не приїжджав туди і жодних кнопок не натискав. Програма дала якийсь збій...

4. Лех Валенса, колишній президент Польщі (про Україну):

— Влада добре грає: витягує, що може з Росії, але все одно знає, що буде в Європі...

5. Володимир Путін, президент РФ (про прагнення громадян України в Євросоюз і про євроінтеграційні документи):

— Я хочу запитати: ви читали цей папір? Ні, ніхто ні фіга не читає. Ну хоча б читати вмієте?..

Курінний нагадує: свої варіанти надсилайте на електронну адресу sud@golos.com.ua або поштою: на конверті з адресою «Голосу України» пишіть «Курінь»-ДДС.

Мал. Миколи КАПУСТИ, Олександра ДУБОВСЬКОГО, Костянтина КАЗАНЧЕВА, Василя ФЛЬОРКА.

Чергував по «Куреню» Віталій СУДДЯ.

Над номером працювали: Ярослав ГРУЩИНСЬКИЙ, Алла ДОДАТКО, Олександр ПЕКНИЙ.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ,** Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси та передплатна ціна на 2014 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 12 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 10 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).

Для підприємств і організацій:
60955 — 35 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 100000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 33441

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»